National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
FEB 22 1978

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 11 (2454) XXVII aastakäik | Neljapäeval, 9. veebruaril 1978 — Thursday, February 9, 1978 | Üksiknumbri hind 35 senti

Brezhnev jälle salapäraselt kadunud

Lääneriikides kalkuleeritakse, kes saab haige diktaatori järglaseks

MOSKVA — N. Liidu presidendi ja partei peasekretäri Brezhnevi pikemaajaline kadumine avalikkusest on taas tõstatanud küsimuse, kas diktaatorlikud võimupiirid omandanud Brezhnev ei ole raskemal kujul haige. 71-aastane Brezhnev on varem mitmel puhul salapäraselt kadunud olnud ning seda on Kremlis seletatud influentsaga ja külmetustega, kuid lääneriikide poliitilised vaatlejad arvavad, et nüüd on Brezhnevi tervisega midagi tõsisemat lahti.

Brezhnev on viimase kuue nädala kestel ainult ühel juhul avalikult esinenud ning ta on tühistanud tähtsad kohtumised Jaapani välisministri Suano Sonoda'ga ja Lääne-Saksamaa kantsleri Schmidt'iga.

Kuna Schmidtiga kohtumine pidi toimuma alles kuu aja pärast, siis on Brezhnevi tervislik seisukord ilmselt niivõrd halb, et tema paranemist ei ole loota kuu aja jooksul.

Ehkki nõukogude võimud varjavad hoolsalt Brezhnevi tervislikku olukorda lääneriikide diplomaatide ja ajakirjanikkude eest, on paljud lääneriikide vaatlejad veendunud, et diktaator kannatab südamehaiguse all ning et teda vaevavad hammaste probleemid ja sagedased hingamisraskused.

On loomulik, et sellises olukorras on teravalt päevakorrale kerkinud küsimus, kes on Brezhnevi järglane kui diktaator peaks alaliselt rivist välja langema.

Brezhnevi senised sammud kinnitavad, et ta isiklikult ei ole midagi teinud endale järglase valimiseks. Samuti tundub lääneriikide vaatlejatele, et ükski Kremli praegustest suuremafest võimumeestest, kelle de eluaastad ulatuvad üle 70 piiri, ei taha oma positsioonidest loobuda ning noorematele meestele tõusuvõimalusi anda.

Arvatakse, et praeguses olukorras saab Brezhnevi järglaseks tema hea sõber ja poliitbüroo liige Kirilenko, kes on 71 aastat vana kuid hea tervise juures.

Kuid Kirilenko võimule tulek on ainult üleminekuaja lahendus ning uut võimumeest tuleb hakata otsima nooremate parteitegelaste hulgast.

Kaheks kõige tugevamaks kandidaadiks Kremli orkestri kontsertmeistri kohale on 59-aastane ukrainlasest poliitbüroo liige Vladimir Shtsherbitski, kes oli varem Ukrainas partei peasekretär. Teiseks kandidaadiks on 59-aastane Fjodor Kulakov, kes on 1971. aastast alates poliitbüroo liige ning täitis varem parteisekretäri ülesandeid põllumajanduse alal.

Tegelasi Kai Kääridi tantsulavastusest, mis selles koosseisus esmakordselt esines saarlaste küünlapäevapeol. Seisavad vasakult Kristina Meipoom, Linda Karuks, Kai Käärid, Uku Vastopä ja Merike Toomes; ees Anne Käärid ja Eve Lilleorg. Foto: Vaba Eestlane

Kaitseminister Danson kõneleb Balti õhtul

Ettevalmistused 1. märtsil Ottawa Parlamendimäel toimuvaks suursündmuseks kulgevad hoogsalt

Ettevalmistustööd Balti Õhtuks Ottawa parlamendimäel 1. märtsil on kulgemas hoogsalt juba mõnda aega. Balti rahvusgruppide keskorganisatsioonide Ottawa esindajad, kelleks eestlaste poolt on EKN'u abiesimees kohapeal Walter Pent, on pidanud Balti Õhtu käenduskomiteega juba mitmeid töökoosolekuid lõuna vaheaegadel. Selle aastase käenduskomitee kaas-esimeesteks on senati poolt senaator P. Yuzyk ja alamkoja poolt parlamendiliige C. Caccia Toronto Davenportist.

Mõnedel aastatel on käenduskomiteel üsna raskepärane toiming leida Balti Õhtule valitsuskabinetist kõnelejat. Selle aasta kõneleja kandidaatideks olid peale mitmekultuurilisuse ministri N. Cafik'u veel välisminister D. Jamieson ja kaitseminister Barnett Danson York-North'ist Torontost.

Rõõmustaval kombel tuli viimase käenduskomitee koosoleku kestel kinnitus, et kaitseminister on kutse kõnelemiseks vastu võtnud.

Parlamendile olid talvise istungjärgu esimeseks päevaks Balti Õhtule eel-kutsed kätte saadetud. Nendele eelkutsetele on saabunud juba jaatavaid vastuseid nendelt 20-lt senaatorilt ja 42-lt alamkoja liikmelt, mitmed oma abikaasadega. Peale kaitseminister B. Dansoni on kutsed vastu võtnud veel avalikkude tööde minister J. Buchman, tööstuskaubandusminister J. Horner ja linna-alaliste asjade min. A. Quellet.

Diplomaatilisest korpusest andis üllatavalt kiire jaatava vastuse USA suursaadik Kanadas T. Enders.

Kaugemal elavatest eestlastest on oma osavõtust teatanud endine EKN'u Vancouveri abiesimees Enno Lepnurm abikaasaga ja Jüri Ägi. Värske (esimese aasta) käenduskomitee liige Simma Holt (parlamendiliige Vancouverist) oli sellest teatest nii mõjutatud, et lubab anda Vancouverist saabunud eestlaste auks eine parlamendi restoranis. Nagu möödunud aastalgi, annab endine mitmekultuurilisuse minister dr. S. Haidasz Balti konsulite auks lõuna, millele on oodata sellel aastal osavõttu ka Kanada välisministeeriumist.

Balti rahvusgrupid esitavad ka käesoleval aastal oma käsitöid kaas vitriinides,

mis kujunesid juba möödunud aastal huvipakkuvateks vaatamisväärsusteks. Käsitööde aladeks on eestlastel nahk-käsitöö ja puidu põletus-esemed; lätlastel hõbe- ja pronkssehted ja leedulastel merevaigu ehted. Kõik esemed on erinevad möödunud aastal esitatud esemetest.

Kontserdi kavas esinevad eestlastest õed Lindaud, keda saadab kitarril P. Kopvillem. Leedulastel esineb Toronto noorte rahvaluule ansambel. Lätlastel sel aastal esinejaid ei ole, kuna nende poolt on kõne, mille peab dr. L. Lukss. Käenduskomitee tungivaks sooviks oli sõnavõttude arvu ja kestvust piirata kuna parlamendiliikmetel tuleb nagunii palju kõnesid kuulata. Pärast lauas istumist ja ettekandeid järgneb „seltskondlik tund" kokteelide ruumis, kus parlamendiliikmed kohvi ja karastavate jookide juures soovivad vestelda vabalt kõigi kolme rahvusgrupi osavõtjatega.

Eesti Liit Kanadas, T.E. Seltsi ja Eesti Maja korraldusel
LOENG:
KODU-MAJANDAMINE
lektorid: ANTON TRUUVERT, HILJA JUKKUM
neljap., 16. veebr. kell 8 õ.
Eesti Majas

K. Tori Kanada Võitlejate Ühingute Liidu esimeheks

Tartu College'i ruumides Torontos toimus möödunud laupäeval Kanada Võitlejate Ühingute Liidu kinnine aastakoosolek. Esinduskogus kritiseeriti Võidupüha ja killamängude informatsiooni andmise küsimust ning võeti vastu vastav resolutsioon. Koosolek valis tagasi senise esimehe Kalju Tori, kes on teatavasti ka Toronto Eesti Võitlejate Ühingu esimees.

Sadat nõuab USA-lt relvi

WASHINGTON — Egiptuse president Sadat külastas Ühendriikide Kongressi, kus ta avaldas Kongressi liikmetele soovi, et ameeriklased varustaksid Egiptust moodsate relvadega. President mainis Esindajatekoja Rahvusvaheliste Suhete Komitee kinnisel istungil, et Egiptus on sattunud „kahe tooli vahele", kuna talle ei anna enam relvi N. Liit ja ka Ühendriigid on seni keeldunud Egiptust relvadega varustamast. Sadatil on väga väheseid väljavaateid Ühendriikide moodsate relvade saamiseks, kuna Kongress kardab, et egiptlased võivad kasutada neid relvi Iisraeli vastu.

Raha tuleb küsimata

500 dollarit toetust Eesti Liit Kanadale

Eesti Liit Kanadas juhatus on hiljuti saanud kolm suuremat rahatshekki, ilma et seda oleks küsitud. See näitab, et on inimesi, kes on jälginud ELK intensiivset tegevust meie rahvuslikes üldhuvides ja on valmis seda toetama.

$200-lise toetuse on saatnu üks tundmatuks jääda soovi eesti ettevõte Torontos.

Raha on mõeldud Trenti seminarist osavõtjate noorte toetmiseks.

Boris Tesnov, viimaste Lääneranniku Eesti Päevade Peakomitee esimees Vancouveris, on saatnud samuti $200, et ELK annaks välja voldiku eestlaste tutvustamiseks. Kolmas 100-dollariline tshekk on saabunud Vancouveri Eesti Seltsilt Liidu töö toetamiseks.

Eesti Liit Kanadas juhatus tänas siiralt neid annetajaid

ja kinnitab, et saadud summad pannakse tagasi meie ühiskonda teenima.

Tööpuudus suureneb, valitsuse prestiizh väheneb

OTTAWA — Kuna Kanadas tööpuudus pidevalt suureneb, siis kasutavad opositsiooniparteid seda ära valitsuse pidevaks ründamiseks. Töötute arv Kanadas on tõusnud amelikult juba ligemale 1 miljoni piiridesse ja arvatakse, et selline olukord võib viia võimalikult kiiresti vastu uutele parlamendivalimistele. Mõlemad opositsiooniparteid — konservatiivid ja sotsialistid — nõuavad tulumaksu alandamist majanduselu elustamiseks.

N. Liit ei hooli lääneriikide survest

MOSKVA — N. Liidu politseivõimud teatasid arreteeritud dissidendi dr. Juri Orlovi abikaasale, et tema mehe vastu on tõstetud rasked süüdistused N. Liidu vastase propaganda levitamises, mille eest teda ootab 7-aastane vangistus. Füüsik Juri Orlov oli üks energilisemaid N. Liidu dissidente ja inimõiguste eest võitlejaid ning sai suure toetuse läänemaailmast. Tema vastu tõstetud rasked süüdistused lasevad oletada, et N. Liidu võimud ei hooli läänemaailma survest ning karistavad dissidente võimalikult karmide karistustega.

Moskva hädas lääneriikide raadiosaadetega

Rahvas kuuleb tõde vabast maailmast

LONDON — Londoni ajaleht „Times" mainib, et Helsingi kokkulepete sõlmimisel tegid venelased lääneriikidele suure järelandmise, mis on aastate jooksul osutunud valusaks bumerangiks ning tekitanud Kremlis suuri probleeme. Nimelt nõustusid venelased detente poliitika huvides loobuma lääneriikide raadiosaadete segamisest ning selle tulemusena on N. Liidu elanikkond saanud läänemaailma elust ja elustiilist üksikasjalist informatsiooni, mis on tekitanud kommunistlikele võimudele suuri raskusi.

N. Liitu on viimaste aastate kestel pidevalt informatsiooni andnud sellised saatejaamad nagu Inglismaa BBC, Ühendriikide Voice of America ning Lääne-Saksamaa Deutsche Welle.

Nende saatejaamade segamatu tegevuse tulemusena saavad N. Liidu elanikud läänemaailmast objektiivset informatsiooni,

mis tunduvalt mõjutab kommunistide massmeediate mõju ning sunnib neid oma propagandasaadetes ja -artiklites tarvitama mõõdukamat tooni.

Esmajoones peavad venelased teatud määral reageerima lääneriikide saadete suhtes ning andma neile omapoolse seletuse. Seda ei saa lihtsalt teha mahategemisega ja materdamisega kuna haritud N. Liidu kodanik on harjunud ka iseseisvalt mõtlema ning oskab teha oma järeldusi ja anda oma hinnanguid.

Samuti peab nõukogude uudisteteenindus olema nüüd palju kiirem ja asjalikum ning reageerima koheselt välismaalt tulnud uudistele.

Kuid kogu see protseduur sünnitab vene võimudele, kes on harjunud aastakümnete jooksul süsteemiga, mis annab nõukogude inimesele ainult ühekülgset propagandat, suuri raskusi ning sellest tingituna on viimasel ajal alustatud välismaiste saadete ja nende kuulamise vastu ägedat propagandakampaaniat. Ameerika Hääle ja BBS saadete iseloomustamiseks kinnitatakse,

et need laimavad N. Liitu ning Deutsche Welle kohta mainitakse, et seda võib võrrelda natsi propagandaministri Joseph Göbbelsi hääletorudega.

N. Liidu tõelisteks vaenlasteks eetris on aga Münchenis tegutsevad raadio saatejaamad Radio Liberty ja Radio Free Europe. Need saatejaamad töötavad teatavasti Ühendriikide valitsuse toetusel ning on põhiliselt niivõrd antikommunistlikud, et venelased segavad nende saateid ning ründavad nende tegevust pidevalt oma ajakirjanduses. Need saatejaamad tegutsevad 22 keeles ja need on vaatamata segamistele kuuldavad paljudes maapiirkondades.

Moskva on nõudnud Ühendriikide valistuselt nende saadete toetamise lõpetamist, kuid president Carter tegi möödunud aprillis isegi ettepaneku 45 miljoni dollari investeerimiseks saadete tõhustamiseks.

Sadati rahuofensiiv USA-s

Egiptuse president nõuab Ühendriikidelt suuremat aktiivsust

WASHINGTON — Washingtonis viibiv Egiptuse president Sadat kasutab suure osa oma ajast, et selgitada Ühendriikide poliitikutele, ajakirjanikkudele ja mõjuvõimsate ringkondade esindajatele Egiptuse plaane Kesk-Idas rahu saavutamiseks.

Sadat kohtus Washingtonis juudi organisatsioonide esindajatega ning andis ajakirjanduse esindajatele ülevaate oma kavatsustest. Ta mainis, et ta jatkab pingutusi rahu saavutamiseks,

kuid süüdistas Iisraeli, et see on muutnud oma esialgseid seisukohti ning suurendanud oma nõudmisi, mis toovad kaasa negatiivseid tagajärgi.

Sadat nõudis Ühendriikidelt tugevamat survet Iisraelile, kuna Iisraeli valitsus ei taha tunnistada Palestiina araablaste õigusi ja ei ole valmis likvideerima oma asulaid Egiptuselt vallutatud aladel. Ta kritiseeris võrdlemisi teravalt ka Iisraeli peaministrit Begini, kes tema arvates tõlgendab valesti Egiptuse hoiakut ja rahutahet.

Egiptuse president kriipsutas eriti alla, et läbirääkimised Iisraeli ja Egiptuse vahel ei anna soovitud tulemusi, kuna Iisrael võitleb iga üksiku sõna ja kirjamärgi pärast.

Ta nõudis ameeriklastelt, et need esineksid Iisraeli ja Egiptuse vahelistel läbirääkimistel kindlakujulisemate seisukohtadega ning võtaksid endale läbirääkimistel kindla vastutuse.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Euroopa ohuolukorras

Euroopa saatus ja tulevikuväljavaated on muutunud viimasel ajal väga pilviseks ja keegi ei oska enam ennustada kui kaua ühes või teises Euroopa riigis võimule jäävad demokraatlikud rezhiimid. Itaalias on kommunistlik partei muutunud juba niivõrd tugevaks ja ülbeks, et seal on raske valitsust kujundada ilma kommunistideta ning märtsis seisavad ees parlamendivalimised Prantsusmaal kus sotsialistid ja kommunistid ähvardavad võimu üle võtta kodanlistelt parteidelt ning viia Prantsusmaa poliitilise ja majandusliku elu täiesti uutele ja tundmatutele roobastele. Ning kui Prantsusmaal ja Itaalias on võimule pääsenud kommunistid, siis mõjutab see kahtlemata poliitilist olukorda ka teistes Euroopa riikides, eriti Hispaanias, Portugalis ja Lääne-Saksamaal, kus Baader-Meinhofi punaarmee tegevus on näidanud, et kommunistlikult häälestatud radikaalidel on mõjuvõimas toetajaskond elanikkonna hulgas.

Itaalia praegune valitsuskriis kinnitab kujukalt, et kommunistid katsuvad seal iga hinna eest pääseda võimule. Oma nõudmistele suurema kaalu andmiseks korraldatakse suuremates linnades pidevalt tänavademonstratsioone ja vägivallaaktsioone, millede vastu võitlemiseks politsei on sageli võimetu. Itaalia suurim partei, kristiik-demokraadid, on kommunistide valitsusesse võtmise vastu, saades selleks toetuse Ühendriikidelt, kes kardavad punaste valitsusesse pääsemisel NATO saladuste libisemist Moskvasse. Praegu käivad Roomas läbirääkimised, et anda valitsusliikmete kohtade asemel kommunistidele tähtsaid ja vastutavaid kohti administratsioonis, mis võimaldavad neil otsustavalt kaasa rääkida välis- ja sise-poliitika kujundamisel ning majanduslike probleemide lahendamisel. Sealjuures tekib ainult küsimus — mis vahe on antud olukorras ministri ja kõrgema suurte volitustega administraatori või nõuniku vahel? Meie arvates ei jää NATO saladused ka nende administraatorite ja kõrgemate nõuandjate eest varjule ja saadetakse kommunistlikkudele riikidele.

Kui kommunistlik tõusulaine jääks peatuma Itaalias, siis leiduks tõenäoliselt veel võimalusi olukorra stabiliseerimiseks ja punase pea isoleerimiseks kuid olukord muutub tunduvalt kaootilisemaks kui Prantsusmaal 12. ja 19. märtsil toimuvatel kaheastmelistel valimistel peaksid võimule tulema kommunistid ja sotsialistid. Need kaks pahempoolset gruppi ei saavutanud omavahelist kokkulepet ühise valimisplatvormi moodustamiseks, kuid Prantsusmaa omapärane valimissüsteem võib kaasa mõjuda selleks, et mõlemad pooled leiavad ühise koostöö valimiste teise käigu ajal üksteise kandidaatide toetamiseks vastavate kokkulepete alusel. Poliitilised vaatlejad kardavad, et sotsialistid võivad sel puhul võimule tuleku ambitsioonide rahuldamiseks teha kommunistidele suuri kontsessioone.

Valimiste eelse Prantsusmaa poliitiline kliima on väga ebakindel ja kõikuv, kuna valimiste tulemuste kohta on raske teha ennustusi. Gaullistid ja nende toetajad on veendunud oma valimisvõidus kuid valijate hulgas teostatud ringküsimused räägivad teist keelt, andes väikese ülekaalu sotsialistidele ja kommunistidele, kes tõotavad suuri reforme tööliste olukorra parandamiseks ja tööpuuduse kaotamiseks.

Euroopas, eriti Itaalias, praegu toimuvad sündmused näitavad kahjuks ilmekalt, et demokraatlikud süsteemid ei ole õppinud oma põhimõtteid kaitsma ning seda arvestama, et demokraatia säilitamiseks tuleb teatud ohuolukorras ka isikuvabadusi mõningal määral piirata, et elimineerida sellega neid elemente, kes taotlevad demokraatia hävitamist ja selle asemel kommunistliku diktatuuri kehtestamist. Kommunistide mõju Itaalias ja Euroopas ei oleks kaugeltki nii suur kui nende lööksalkade terroriaktsioone piiratakse ning mürgeldajad ja jõu näitajad mõneks ajaks ühiskonnast eemaldatakse. Kui seda ei tehta, siis võib juhtuda emba-kumba — kas kommunistid tulevad võimule ja manööverdavad Euroopa Moskva ülemvõimu alla või tekivad pahempoolstele lööksalkadele vastukaaluks parempoolsete radikaalide rünnakrühmad. Lühidalt: korduks sama lugu, mida võisime näha Esimese maailmasõja järele, kus ühelt poolt kommunistide ja teiselt poolt natside-fashistide vahelise võitluse tulemusena tuli Saksamaal võimule Hitler ja Itaalias Mussolini.

K. A.

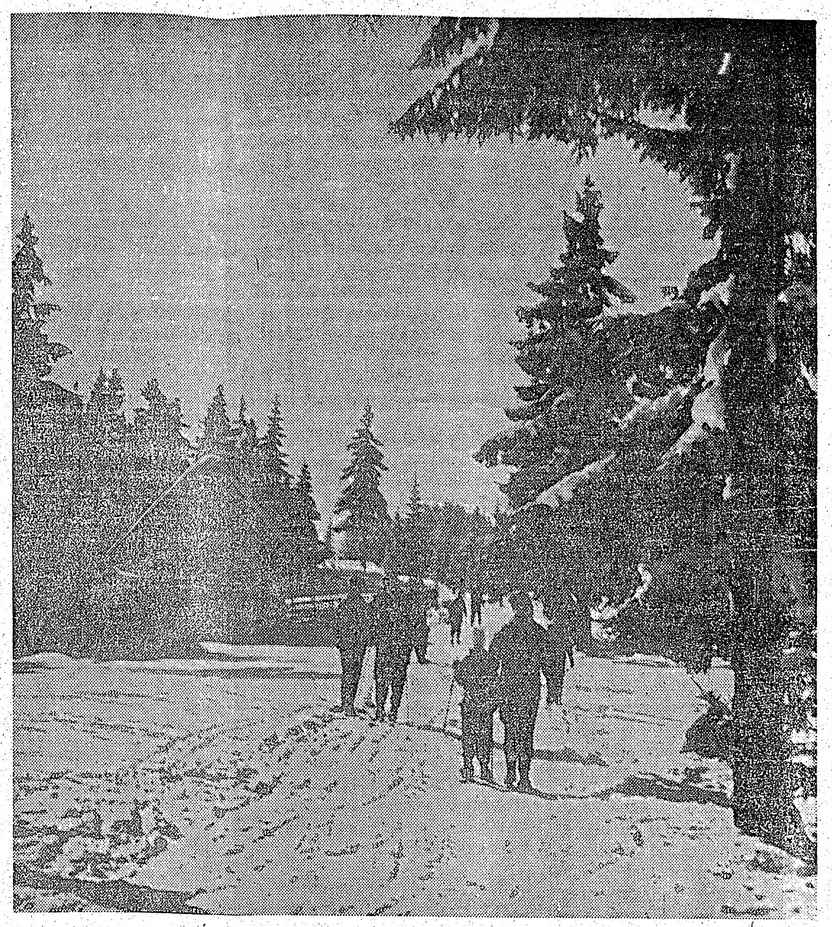

Talv on vajutanud loodusele oma võluva pitseri.

Evangelist võitleb kommunismi vastu

Fred Schwarzi ülemaailmne ristisõda

Kommunismivastane võitlus toimub mitmesugusel kujul ja väga erilaadsete organisatsioonide ning isikute poolt. Võideldakse riikide ja rahvaste enesemääramise õiguse eest, kus juhtivateks on ikestatud rahvaste organisatsioonid. Võideldakse põhiliste isikuvabaduste eest, kus kaasalööjateks on mitmed ideelised kui ka usulised organisatsioonid. Viimastest on tuntumad Wurmbrandi liikumine, millest oli juttu ühes eelmises numbris, kuid siiski laialdase ja mitmeid kontinente haarava populaarsuse on võitnud Christian Anti-Communism Crusade — Kommunismivastane ristisõda, lüh. CACC, milline organisatsioon on tegutsenud P.-Ameerika mandril ligi veerandsada aastat. Selle aja jooksul on tegevust arendatud ja täiendatud sisuliselt ning organisatoorselt. On kasutusele võetud moodsaid propaganda vahendeid ja loodud allorganisatsioone mitmetes maades.

CACC asutajaks ja hingeks on olnud evangelist Fred Schwarz, kelle isa oli Viini juut kuid kellest ristiusku pöördumisel sai nelipühilaste usulahu jutlustaja. Selles mõttes on paralleele Wurmbrandiga, kes samuti on juudi päritoluga kristlane.

Fred Schwarz kasvas üles Austraalias, kus ta lõpetas üldteaduste ja arsiteaduskonnad ning töötas praktiseeriva arstina ja psühhiaatrina Sydney's kuni 1953. a., mil jättis maha oma eduka arstipraktika ja asus organiseerima kommunismivastast võitlust.

Üliõpilaspõlves tekkinud huvi poliitiliste küsimuste ja sotsiaalsete probleemide vastu viis teda vaidlustesse Austraalia kommunistliku partei juhiga, kellele ta aga oma puudulike teadmiste tõttu pidi alla vanduma.

See sai tõukejõuks kommunismi klassikute Marx'i, Engels'i ja Lenin'i tööde uurimisele asumiseks. Põhjalikumalt ettevalmistatuna järgnesid nüüd debatid ja kõned kommunismi teemal Austraalias kuni 1950. aastani mil ta usulised ja poliitilised vaated viisid ühendusse USA-s ja Kanadas elunevate mõtteosalistega. Nende õhutusel toimunud tutvumisreis P.-Ameerikasse mõjutas teda 1953. a. elama asuma USA-sse. Raadio evangelist Pictsch'iga asutasid nad samal aastal CACC organisatsiooni. Schwarz sai selle algatuse juhiks. Sellel kohal on ta töötanud pidevalt vaibumata energiaga, vaatamata oma kõrgele eale, pühitsedes tänavu oma 70-ndat sünnipäeva.

Fred Schwarzi on õhutanud võitlusele veene, et kommunistid võiksid vallutada maailma ühe generatsiooni kestel,

kui ei tekkiks arusaamist kommunismi ohust. Tema eesmärgiks on säilitada ristiusku, inimvabadusi ja vältida ühiskonna algraku, perekonna, hävimist kommunismi küüsis.

CACC on ajajooksul kujunenud ülemaailmseks organisatsiooniks, keskusega Long Beach'is, Californias, kust juhitakse kogu tegevust ja kust üha kasvaval hulgal levitatakse kommunismi olemust ja ohtu selgitavat kirjandust. Lisaks organiseerib CACC kommunismi põhialuste ja võtete tundmaõppimiseks kursuseid ja seminare, mis tavalisesti kestavad nädal aega, kuid erisoovidel võidakse neid eriteemade lisamisel laiendada.

Kursustel käsitlemist leidvatest teemadest võiks nimetada: rahvusvahelise kommunismi propagandalised ja konspiratiivsed võtted, rahulolematuse ja rahutuste tekitamine jne. Loenguid täiendavad audio-visuaalsed vahendid (filmid, valguspildid, helilindid jne.).

Lektoriteks on oma ainevallale põhjalikult ettevalmistatud eriteadlased.

Kursuseid on korraldatud suuremates USA keskustes. Neist osavõtmine on võimaldatud minimaalse tasu eest, mida võidakse veelgi vähenedada neile, kellel tekkiks raskusi kursuste kulude kandmisega.

Organisatsioon saab oma sissetulekuid vabatahtlikest annetustest ja mitmesuguse kirjanduse, traktaatide, filmide, helilintide jne. müügist. Valdavama koguse levitatavast materjalidest moodustavad ingliskeelsed raamatud ja brozhüürid, milledest on kuulsamaks kujunenud „You can trust a Communist to be a Communist". Seda raamatut on tõlgitud juba neljateistkümnesse erikeelde. Raamatu hinnaks koos postikuludega on ainult 50 senti.

Organisatsioon annab välja kaks korda kuus ilmuvat, jooksvat informatsiooni sisaldavat bülletääni, mida saadetakse tasuta neile, kes selleks soovi avaldavad.

Bülletäänis tuuakse andmeid kommunistliku tegevuse ja selle vastu võitlemise sammude kohta.

Ülevalpool nimetatud raamatut ja bülletääni saab tellida aadressil: Christian Anti-Communism Crusade, P.O. Box 890, Long Beach, California, 90801, U.S.A.

L. KOOBAS

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD 9,5% aastas

Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.

PERSONAALLAENUD 10,2% aastas

Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.

ÜHENDUSES ON JÕUD!

Plahvatused New Jersey kohal sõjalised katsed?

New Jersey rannikupiirkonna kohal ja lõunapoole kuni Lõuna-Karoliinani korduvalt kuuldud suurte plahvatuste kohta atmosfääris seletas Columbia observatooriumi akustika-uurija dr. William Donn, et tema arvates need plahvatused on tekitatud mitte looduslike põhjuste, vaid inimeste poolt. Tegemist võib olla sõjaliste katsetega. Dr. Donnile aga on USA valitsusasutiste poolt öeldud, et ärgu ta enda uurimuste tulemustest rääkigu, vaid andku need edasi USA sõjalaevastikule.

Rumeenia andis sakslastele emigreerumiseks loa

BUKAREST — Rumeenia nõustus andma umbes 50.000-le rumeenia-sakslasele loa lahkuda Lääne-Saksamaale järgmise viie aasta jooksul. Otsus tehti teatavaks Lääne-Saksamaa liidukantsleri Helmut Schmidti nädalapikkusel Bukaresti külaskäigu ajal. Kokkuleppe kohaselt Rumeenias asuvad sakslased võivad lahkuda mäält järgmise viie aasta jooksul umbes samal määral, kui aastal 1977, mil emigrantide arv oli ligemale 11.000.

IRA relvad varastatud USA armeelt

LONDON — Kaksteist Ameerika Ühendriikides tehtud M-60 kuulipildujat, mis praegu on ebaseaduslikku Iiri vabariiklaste armee kasutada, olid tegelikult varastatud USA armee baasist Lääne-Saksamaal. Need varastati Saksamaalt, saadeti Kesk-Ida ja Antverpeni kaudu Iiri vabariiki. M-60 on võimeline tulistama 600 lasku minutis. Neid nähti esmakordselt IRA kasutuses möödunud pühapäeval, kui relvastatud mehed seadsid üles sümboolse blokaadi Londonderry's.

Kommentaarid

Kanada on hakanud tegema silmatorkavaid pingutusi, et saavutada eriti tihedaid sidemeid kommunistliku Hiinaga. Neid sidemeid arendatakse mitme rauga nii kultuurilisel kui ka diplomaatilisel rindel, kuna ühel ja samal ajavahemikul viibisid Hiinas välisminister Donald Jamieson ja Toronto Sümfoonia Orkester, kelle saatmine Hiinasse läks maksma 300.000 dollarit.

Kahtlemata ei ole need kontaktide otsimised Kanada poolt tingitud erilisest sümpaatiast Hiina vastu vaid kultuuriliste ja diplomaatiliste sidemete süvendamisega tahetakse luua mõlema maa vahel elavamat kaubavahetust ja majanduslikku koostööd. Kanadal on siin mängus eriti suured huvid, kuna hiinlased on suured kanada nisu ostjad ning sadadesse miljonitesse ulatuvad nisuostu tehingud igal aastal aitavad tunduvalt Kanada kõikuvale pinnale sattunud majanduselu stabiliseerida.

Suured väljavaated nisumüügiga miljoneid dollareid teenida mõjutasid kahtlemata ka Kanada valitsuse drastilist otsust Taiwani sportlaste väljalülitamiseks Montreali olümpiamängudelt, milline samm äratas üldist imestust. Kuid näib, et Toronto Sümfoonia Orkester oma külaskäiguga Pekingisse on läinud veelgi kaugemale kui valitsus oma otsusega Taiwani sportlaste suhtes. Nagu kirjutavad Kanada ajalehed, esineb koos orkestriga Hiinas külalislauljana Kanada kuulus kontraalt Maureen Forrester, kes on ära õppinud ühe hiinakeelse laulu, mis kannab pealkirja Nan Ni Wan. See pole lihtne laul, mis räägib Hiina müürist või hiina rahva suurest minevikust, vaid kommunistlik revolutsiooniline laul, kus võrreldakse endise ühiskondliku korra all eksisteerinud halba elu praeguse hea eluga, mille on rajanud partei esimees Mao.

Nisumiljonid on nisumiljonid ja neid on kahtlemata vaja Kanada majanduselu tasakaalustamiseks. Kuid oma propagandareisidе kestel Hiinasse peaksid kanadalaste sõidu organiseerijad ja esinejad arvestama ka sündsuse- ja mõõdutundega, kuna kanadalastel on väga hästi teada, mida tähendab Mao Tse-tungi poolt rajatud „hea elu" ja kui palju selle elu organiseerimiseks süüdi tuid inimesi hukati.

*

Okupeeritud Eestis ilmuvates publikatsioonides käsitavad punased ajalooteadlased alati kahte neid kõrvetavat ajaloolist momenti — Eesti Vabariigi loomist ja Eesti Vabariigi hävitamist. Eesti Vabariigi loomine ei ole praegu Eestis võimul olevate ekspertide arvates eesti rahva vaid teiste riikide teene ning Eesti Vabariigi olevat hävitanud eesti rahvas omal vabal tahtel.

Eesti Vabariigi loomist puudutatakse jälle üksikasjaliselt Eestist koos propagandalehe „Kodumaaga" välismaale saadetud kalendris, kus autor K. Siilivask on kirja pannud pikema artikli, mis kannab pealkirja „Kuuskümmend aastat tagasi". Karl Siilivask, kes on saanud okupeeritud Eestis ajaloodoktori tiitli ja kuulub kommunistliku partei liikmeskonda, katsub oma leivaisade kiitust ära teenida ajalooliste tõdede ja vanade võltsimistega, millede kohaselt Eesti Vabariigi loojad olevat tihedalt koos töötanud saksa okupatsioonivõimudega kommunistide võimult tõrjumiseks kuid ka „uute avastustega", et Eesti Vabariigi valitsusel olevat puudunud täielikult rahva toetus ja Eesti Maapäev olevat palunud Inglise valitsuselt Eesti territooriumi ülevõtmist ja inglise vägede saatmist Eestisse. Inglased ei olevat aga julgenud oma vägesid kohale saata, kuna nad olevat kartnud nende bolševiseerumist.

Karl Siilivask kirjeldab pikalt ja laialt, kuidas Peterburis olevat rajatud 15. novembril 1918 Ajutine Revolutsioonikomitee, kes olevat asunud Eesti territooriumi vabastamisele. Siilivask ütleb, et

(Järg lk. 3)

● Sydneys läks jõuluõhtuga täienduskool suvevaheajale. Kooli juhatab seal Ilse Tults, kes kätte andis kooli lõputunnistused Mark Mägile, Piret Nurmele, Silja Ottasele ja Robert Tohvrile. Kirjandusvõistlusel lastele P. Lindsaare, Tiia Raudma ja Ilse Tultsi korraldusel tuli noorematest esikohale Helani Levand, 2. Linda Simmul, vanematest olid edukad Silja Ottas ja Mark Mägi. Kooli raamatukogu enama kasutamise eest sai tunnustuse Edda Keskül-la, kellele selle üle andis Hella Levand auhinna annetajana.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

11. ja 12. veebr. on valvearstiks dr. Mae, tel. 493-7231.

Jaan Oitma professoriks

SYDNEY (MK) — Uuest aastast peale nimetati Sydneys asuva NSV osariigi ülikooli professoriks teoreetilise füüsika alal Jaan Oitma, kes samas fakulteedis oli lektoriks 1972-st aastast peale.

Jaan Oitma on sündinud 25. juunil 1943 Tallinnas. Hariduse on ta kogu ulatuses saanud Austraalias, kus ta NSW ülikooli lõpetas teaduskonna parimana 1964 BSc kraadiga füüsika alal. Saavutas doktori kraadi 1968 ja töötas selle järele USA-s Kalifornia ja Kanadas Alberta ülikoolis kahe aasta jooksul. Naasnult Austraaliasse töötas ta Melbourne Monashi ülikooli juures, kust ta poolteise aasta pärast kutsuti NSW ülikooli õppejõuks Sydneysse.

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST

oma panusega EKN-ule Kanadas!

958 Broadview Ave.,
Toronto, Ont.
M4K 2R6

KAASMAALASED!

Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED

23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

sellesse komiteesse olevat kuulunud sellised tuntud eesti kommunistid nagu J. Anvelt, R. Vakmann ja H. Pöögelmann, kuid ta jätab targu nimetamata, et need Eesti „vabastajad" hukati kõik Stalini puhastusoperatsioonide ajal. Ajaloodoktor rõhutab korduvalt, kuidas kommunistid korraldasid vallutatud aladel kommunistliku riigikorra ja kui suur oli rahva toetus kommunistidele, kuna kodanlaste valitsusel polnud mingit poolehoidu.

Siilivaski jutt ja artikkel lõpevad nagu noaga lõigatult pärast seda kui ta kirjeldab seda „ilusat" elu, mis algas pärast kommunistide Eesti idapiiridesse sisse tungimist. Ta ütleb ainult, et Eestisse saabus Soomest ja mujalt palgasõdureid, kuid ta ei puuduta poole sõnagagi seda, et punased löödi Eestist 1919. aasta algul Vabadussõja ägedates lahingutes kiiresti välja ning et nendes lahingutes mängisid kõige tähtsamat osa eesti rahvaväeosad eesti ohvitseride juhtimisel. Ajaloolane Siilivask ei ole ilmselt lugenud ka midagi Tartu rahust, kus kommunistlik N. Liit andis tunnustuse Eesti Vabariigile.

Kuid kuidas saabki tõde esile tulla, kui sa oled kogu oma loo üles ehitanud valele põhialusele? Selleks vale põhialuseks on väide, et eesti rahvas pooldas kommunistlikku korda ning oli vastu demokraatlikule Eesti Vabariigi valitsusele. Karl Siilivaski ja teiste punaste ajaloodoktorite visadust valede lansseerimisel ja faktide peale peale pööramisel peab tõesti imestama. Kuid eks see olegi ajalugu nõukogude vaatevinklist lähtudes.

AMI

Noorte juhtide probleemid eesti ühiskonnas

Merike Kogeri analüüsiv ettekanne Hamiltonis toimunud Noorte Nõupäeval

Hamiltonis äsja toimunud Noorte Nõupäeval esines pikema ettekandega oma isiklikest kogemustest eesti ühiskonnas juhtivalt tegutsemisel Merike Koger, kelle referaat äratas suurt tähelepanu, kuna selles olid siiralt esile toodud kõik need probleemid, milledega tuleb tegeleda aktiivsel noorel kui ta pühendab suure osa oma elust ja energiast eesti ühiskonnale. Merike Kogeri kogemused baseeruvad väga kindlale ja laialdasele alusele kuna ta on Hamiltonis tegutseva gaidüksuse ja hellakeste juht, tütarlastekoori „Helle tajad" esimees ja laekur, kohaliku Eesti Täienduskooli lasteaia õpetaja ja Hamiltoni Eesti Seltsi abikirjatoimetaja.

Merike Koger tõi väga kujukalt esile need probleemid meie ühiskonnas, mis on tekkinud koos muutunud olukordadega. Kui mõni aasta tagasi pühitseti Hamiltoni „Kungla" gaidlipkonna 25. astapäeva, siis tähendas see seda, et lipkond oli rajatud enne Merike Kogeri sündimist.

Lipkonna asutamise ajal olid selle asutajad noored ja omal uuel kodumaal võõrad.

Koos käidi sõprussidemete sõlmimiseks ja emakeeles vestlemiseks.

Kuid tänapäeva gaidid ei ole enam siin maal võõrad. Nad on kõik Kanadas sündinud. Neil on palju sõpru kohalikus koolis ning inglise keelt on neil palju lihtsam ja kergem rääkida kui eesti keelt. Hamiltonis tuleb veel eeltoodude lisaks arvestada väikese eestlaste ühiskonnaga, kus on raske näiteks gaide organiseerida ning sellele väikesele 14-liikmelisele mitmes vanuseastmes olevale grupile tegevuskava koostada.

Merike Koger mainis, et noore juhi töökoorma paisutavad sageli liiga suureks paljud kohustused. Suuremates keskustes, näiteks Torontos, on gaidlipkondadel suured juhatused, kes jagavad töö, kuid Hamiltonis peavad kogu töö ära tegema paar inimest.

Referent kirjeldas ka Hamiltoni tütarlastekoori „Helletajate" tegevust, mainides, et populaarse juhi tõttu laulavad selles peaaegu kõik Hamiltoni eesti noored tüdrukud.

Kuid samal ajal kirjeldas ta, kui palju tal on esimehena tegemist ja tööd selle koori koos hoidmisega ning harjutuste organiseerimisega.

Eesti kool nõuab Merike Kogerilt palju energiat ja aega. Lastevanematele meeldib, et täienduskoolis on noor õpetaja, kuid Merike Koger tunnistas avameelselt, et tema eesti keel ei ole nii hea, et ta võiks seda teistele edukalt õpetada ning teiseks puuduvad tal kogemused laste kasvatamisel. Kuid ta on siiski sellele kohale jäänud, kuna ei ole lihtsalt inimesi, kes need ülesanded endale võtaks.

Puudutades kohaliku Eesti Seltsi tegevust, mainis referent, et seltsi eksistentsi küsimus on kerkinud teravalt päevakorrale, kuna lihtsalt ei ole enam inimesi, kes seltsi tegevusest ja üritustest aktiivselt osa võtaksid.

Nii näiteks ühel peol töötas noor seltsi juhatus energiliselt ruumide dekoreerimisega ning võileibade valmistamisega, kuid peole ilmus ainult 30 inimest.

Sama lugu oli vana-aasta õhtu balliga, kuhu oli saabunud ainult 75 inimest.

Kõneleja kinnitas, et Hamiltoni Eesti Seltsi 9-liikmelisest juhatusest on 7 noored ning neile on tekkinud valus ja põhiline küsimus — milleks üldse tegeleda, organiseerida ja töötada ning oma aega kulutada kui seltsi tegevuse vastu huvi ei tunta? Nimekirja järgi on Hamiltonis 500 eestlast, kuid Merike Koger mainib, et üle poolte neist on eestlaste üritustest eemale jäänud.

Sama, mis kehtib pidude ja muude ürituste kohta, kehtib ka Vabariigi aastapäeva aktuste kohta, kus igal aastal osavõtjate arv väheneb.

Merike Koger ütles lõpuks, et vaatamata suurtele raskustele ja energia kulule on eesti ühiskonnas töötamisel siiski ka mõningaid positiivseid külgi. Nii näiteks kui mõni üritus õnnestub, on enesetunne väga hea ja kui sa näed, et lapsed hakkavad sinu juhiste järele paremat eesti keelt rääkima, siis tunned, et sa oled midagi saavutanud. „Kuid," lõpetas kõneleja, „kui sinult tahetakse liiga palju ja sa näed, et suurem osa sinu tööst ei kanna vilja, siis hakkad mõtlema, milleks üldse nii palju vaeva näha."

Kultuuripäevad New Yorgis

NEW YORK — Kultuuripäevad on vähem kui kümne aasta jooksul kujunenud kindlaks kultuuriliseks ja seltskondlikuks traditsiooniks USA idarannikul. Sel aastal leiab see üritus aset New Yorgis lihavõtte nädalalõpul. Korraldav toimkond teatab, et trükitud kava koos registreerimisehtedega saadetakse peatselt välja kõigile, kes on K-päevadest või taolistest üritustest varem osa võtnud.

Nii nagu möödunud aastal Washingtonis, on ka sel korral osa ettekandeid inglise keeles. Need oleksid suunatud peamiselt noortele, kuid pakuksid sisult huvi nii vanematele kui ka eesti keelt mitte valdavale ühiskonnale, näiteks meie läti ja leedu sõpradele. Lektorite nimekirja kuuluvad Robert Austerlitz, Ivar Ivask, Imre Lipping, Jaak Rakfeldt, Paul Reets ja Vootele Vaska. Lingvistika professor R. Austerlitz võrdleb oma ettekandes eesti ja soome keele grammatikat.

Luuletaja ja kriitik I. Ivask peab kaks loengut: esimese teemaks on Betti Alveri luule ja teises käsitleb ta välismaa ühiskonnast ja kultuurist ümbritsetud eesti noorte indentsuse konflikte.

Sama teemat puudutab psühholoog J. Rakfeldt oma „marginaalsuse" seminaris. Marginaalsus on termin, mida kasutatakse isiku kohta, kes seisab kahe erineva kultuuri piiril.

I. Lipping, kes on mitmel korral pidanud loenguid ajaloo teemal MÜ's ja KLENK'is, juhendab noortele mõeldud diskussioonigruppi, mille eesmärgiks on parem arusaamine eesti ajaloost. A. H. Tammsaare sünnist saja aasta möödumise tähistamisega seoses esinevad kirjanduse teadlane P. Reets ja filosoofia professor V. Vaska ettekannetega, milles käsitlevad meie kuulsaima romaanikirjaniku loomingut.

New Yorgi Eesti Teater võtab ka osa Tammsaare austamisest, tuues lavale „Vargamäe" Urmas Kärneri lavastuses.

Loengud ja lõpupidu toimuvad Holiday Inn'is, 57. tänaval, westis. Samas hotellis on ka ette nähtud kaks ühislõunat, kus Heino Jõe ja Jüri Kork esinevad lauakõnedega. Lõpupidu toimub N. Y. E. H. S. Rahvatantsurühm „Saare Vikati" traditsioonilise kevadpeo raames; külalisesinejateks on „Montreali Poisid". Holiday Inn'i lähedases teatris pakutakse kaks Eestis tehtud etnograafilist filmi „Veelinnu Rahvas" ja „Kihnu Naine", lisaks veel mõningaid eestikeelseid kartoone.

Eesti Majas toimub samal ajal „Kahe naise kunstinäitus", kus maalikunstnikud Epp Ojamaa ja Karin Teksal-Deeks esitavad oma loomingut.

K-päevade raames on veel ette näha Kultuurfondi 1978. a. auhinna andmine ja ka muusikaline programm Juhan Kurriku juhendamisel.

Lähemalt informatsiooni K-päevade kohta võib saada aadressil: Kultuuripäevad New Yorgis 1978, Estonian House, 243 East 34 Street. New Yor, New York 10016.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS

H. LATER & CO. Ltd.

"INSURANCE"

1432 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Eesti muusikasündmusi

Pianist Tiiu Haameri kontsert toimub eeloleval pühapäeval, 12. veebruaril, Torontos Edward Johnson Buildingus, Walter Hall'is ja mitte First Unitarian Church'is nagu see piletitel tähendatud. Kontsert algab kell 7 õhtul.

*

Möödunud neljapäeval, 2. veebruaril, kanti Toronto konservatooriumis ette Toronto eestlaskonnas tuntud pianist Peeter Tammearu heliloominguna tshello sonaat. Peeter Tammearu õpib konservatooriumis kompositsiooni ning Anton Kubeliku juures klaverit.

Vene diplomaat — jälle salakuulaja

Washingtonis teatati 19. jaanuaril, et välisministeeriumi korraldusel on USA-st välja saadetud N. Vene kaubandusliku missiooni ametnik. Sellele väljasaatmisele reageeris Moskva sellega, et tegi väljasaatmise otsuse USA Moskva saatkonna 1. sekretäri kohta. Kuna viimase väljasaatmine N. Liidust oli ilmselt vastuaktsioon Kremli poolt, reageeris välisministeerium sellele kohaselt samas kraadis USA N. Vene saatkonna ametniku väljasaatmisega.

Äratas tähelepanu, et välisministeerium ei teatanud mõlema väljasaadetud venelase nimesid. Teada on, et esimene väljasaadetu oli tegelenud spionaazhiga, mida sageli juhtub Vene saatkonna ametnike peres.

Eestlane tõendab: unistajad on paremad tööl

Dartnell'i bülletääni jaanuari väljaanne „Succesful Supervisor" avaldab väikse artikli „Dreamers Do Better" (Unistajad teevad paremini), kus Eugene Raudsepp, autor ja Princeton Creative Research Inc. president ütleb, et avasilmi unistajad on paremad töötajad, kuna unistamine kas tegelikkusest põgenemiseks või eduks, on kasulik meie emotsionaalsele tervisele.

Raudsepp ütleb: „Paljud äriinimesed leiavad, et avasilmne unistamine lisab neile vaimset energiat ja aitab neid meelespidada ülesandeid, asju ja kohustusi, mida nad muidu oleksid juba unustanud. Töölised, kes on seotud rutiinipärase tegevusega tunnevad, et selle abil nad võivad pikemaid perioode olla töös."

Lisaks Raudsepale leidis dr. Jerome Singer, et Yale'i ülikoolis tehtud katsed näitasid, et unistamine suurendab inimese loovat mõtlemise võimet, kuna teine füsioterapist dr. J. A. T. Freyberg ütleb, et unistamine suurendab kontsentreerimise võimet ja suurendab inimese intellektuaalset kasvu.

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

GM

REIN KOPPEL

CHEVROLET-OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-4143-5

Kaugeks külaliseks oma suure instrumendiga E. Gaiderite Kogu Kanadas Talihari '78 pidustusel oli Elva Mikk Rochesterist, kes oma heliseval pillil esitas ühe sonaadi.

Foto: Vaba Eestlane

VABA EESTLANE

kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE

P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ "

197 . Tellimise katteks lisan 9 siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

KAUAAEGSET ARMAST SÕPRA

HELENE GRAUER'it

mälestavad leinas

LINDA ja ENDEL PEDEMAN
AGNES ja HERBERT MÄND
ASTA ja ERNST MUMM
AINO ja VELLO KUUSKAND
MARIE DULDER
SALME NÕMMIK

Puhka rahus!

OOTAMATULT LAHKUNUD

JOHANNES MUST'a

surnud 1. veebr. 1978 Sudbury's

mälestavad kurbuses

JAAN KÕVERIK
EVALD TRIISE
ENDEL PÄRNITS
GUSTAV VILGUTA
ÕIE ja ARNO SELGE
perekond HELMUT MADALVEE
perekond ENDEL RAND
perekond FELIX SAAREMETS

ARMAST

IRMA TARENDI't

mälestavad südamlikus leinas

EDUARD KAASIK abikaasaga
PAUL KALJU abikaasaga
OLEV NURMBERG
TIIT TRALLA perekonnaga
LEMBIT VALTER perekonnaga

ARMAST KAUAAEGSE JUHATUSELIIKME ABIKAASAT

IRMA TARENDI't

mälestab südamlikus leinas ja kaastundes abikaasale ja tütrele

Armastus ei hävi ilmaski!
1. Kor. 13:8

EELK PEETRI KOGUDUS TORONTOS

LAHKUS SIIT MAAILMAST MEIE KAASLANE KODUKÜLAS

KRISTIN ILVES

Mälestavad leinas

JAKOB RISTSOO
VALTER PIIGLI
LEO PUURITS

ARMAST KLUBI LIIGET

RUDOLF TREIAL'it

mälestab

TORONTO EESTI AIANDUSKLUBI

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) 221-1159

R. S. KANE
Funeral Directors

WILLOWDALE ONTARIO

Uudiseid kodumaalt

Möödunud aasta lõpukuude järel tõi eesti lavastaja Jaan Tooming koos kunstnik Esti Kittusega Joensuu väikelinnas lavale Juhan Smuuli „Kihnu Jõnni". Soome arvustajad võtsid esitatud töö väga soojalt vastu, leides et lavastus oli äärmiselt lihvitud, selles oli tunda professionaalset kätt ja lavastaja oli osanud näitejad hästi mängima panna. Soome näitlejad leidsid, et saadud näpunäited individuaalseks tööks jäävad kauaks meelde.

*

28. detsembril esietendus „Estonias" teatri ja Tallinna konservatooriumi ühislavastusena Benjamin Britteni ja Erich Crozieri „Me teeme ooperit. Väike korstnapühkija". Selle nii suurtele kui väikestele sobiva loo teine pool on ooper, esimene aga näidend, milles seda ooperit alles luuakse ja lavastatakse.

*

Seoses A. H. Tammsaare 100. sünnipäevaga avati endisel Väike-Marja kihelkonnakooli hoonel mälestustahvel, kus on märgitud kirjaniku õppimisaeg Väike-Maarjas. Just selles koolis hakkas kirjaniku anne arenema luuletaja Jakob Tamme õhutamisel. Oma õpetaja eeskujul alustas ka A. H. Tammsaare oma loomingut luuletamisega, mida aga pole avaldatud.

*

Kärdla Kultuurimajas olid koos lapsed, kes armastavad kuulsa rootsi lastekirjaniku Astrid Lindgreni loomingut. Katkeid ka Eestis populaarseks saanud lastekirjaniku raamatuist lugesid luuleklubi noorema rühma liikmed Lembe Mägi ning Helle-Mare ja Anneli Kõmmus. Pärast lugemist pidid noored kuulajad välja arvama, millisest teosest esitatud katke oli võetud. Parimaile anti auhindu.

*

„Estonia" kontsertsaalis esitati kolmel päeval eesti heliloojate viimastel aastatel valminud sümfoonia ja kammerteoseid. Paljud neist kanti ette esmaesituses, nende hulgas M. Kuulbergi Teine sümfoonia, H. Jürisalu Metsasarvekontsert ja R. Kangro „Credo".

Robert Vellend esikohal

Pühapäeval, 5 veebruaril toimusid Collingwoodis, Tyrolin Villiage'is Lõuna-Ontario alajaotuse murdmaa meistrivõistlused. Võistlused haarasid 20 erigruppi, alates 10—11-aastastest kuni meesteni 45 a. ja vanemad.

Üheks võistluste üllatusmeheks oli Robert Vellend (Scarboro suusaklubist), kes võitis noorte meeste 10 km. suusatamise ajaga 30.14. Dan Mallett oli teine ja John Bonardelli kolmas.

35 ja üle klassis võitis Riihialo ja 45 ja üle klassis Ted Hogarth. 15—16. a. klassis tuli teiseks Trinity College'i meeskonda kuuluv Andres Vasila. 19-aastase Robert V. ja 44-aastase Kauko R. ajad 10-s km-s olid võistluste kõige kiiremad — esimesel 30 min. 14 sek. ja teisel 30 min. 54. sek. Nad on mõlemad võitnud nüüd neli võistlust järjest ja juhivad punktidega oma klassi karikavõistlust.

Eestlastest võistlesid kaasa veel Allan Mägi, Uno Limit, Jaan Roos ja üle hulga aja ka Ottawas ülikoolis käiv tubli suusataja Peeter Saar.

Eesti Rahvuskomitee USA-s esimeheks J. Simonson

NEW YORK (VES) — USA eestlaskonna uusi esindus, Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides, X Esinduskogu astus esimeseks koosolekuks kokku möödunud nädalalõpu reedel, koosoleku jatkudes ka laupäeval. Kokkukutsujaks oli Valimiste Peakomitee, kelle algatusel esimene koosolek algas pidulikumalt kui see on toimunud eelnenud Esinduskogudega. Avakoosekust võtsid osa ka E. V. esindaja E. Jaakson ja konsul A. Linkhorst, UE Kesknõukogu esimees A. Anderson ja IX Esinduskogu esimees I. Pleer. Kaks viimast on valitud ka X Esinduskogusse. Koosolekud, käsitades kõiki ERKÜ ja Esinduskogu ülesandeid, möödusid asjalikult ja viljakate töökoosolekutena, milles osa oli ka koosoleku juhatajate heas juhtimises. Uus Esinduskogu valis uue ERKÜ juhatuse. Uueks esimeheks valiti Juhan Simonson. Senine esimees I. Pleer loobus kandideerimisest.

Tegevuskava leidis üksikasjalist arutamist ja täiendamist. Üles tõsteti ka Rootsis III Rahvuskongressi korraldamise küsimus, mille kohta andis informatsiooni Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu esimees A. Anderson.

Kõneleja kriipsutas eriti alla kongressi demokraatlikku iseloomu, kuna kongressile on võimalik ülemaailmses ulatuses resolutsioone esitada.

Kõik need resolutsioonid on enne esitamist kõikides maades Kesknõukogu juhtimisel läbi arutatud.

Pikemalt käsitati ka Noorte-Aasta küsimust ning toonitati, et noori tuleb kõigiti toetada. Kõne alla tuli ka okupeeritud Eesti külastamine, mille kohta märgiti, et selles suhtes tuleks olla väga ettevaatlik, kuna see kahjustab meie vabadusvõitlust.

Kinnisel hääletamisel valiti Rahvuskomitee uueks esimeheks J. Simonson, kelle ettepanekul suurendati juhatust seniselt 15 liikmelt 17 liikmele.

Juhatusesse valiti Vaike Lugus, Mari Linnamaa, E. Vallaste, V. Vinkman, H. Must, M. Kari, F. Ise, E. Kool, Maria Pedak, J. Koort, P. Kiik, P. Saar, T. Vanderer, Virve Pusträm, J. Tiivel ja Anneliis Deklau.

Annetati 250 raamatut Laurentian'i ülikoolile

Sudburys annetati 10. detsembril Laurentian ülikooli raamatukogule umbes 250 raamatut soome-ugri ja balti ainetel. See oli kolmas annetus aktsioonis, mis algas Raamatu Aastaga. Kokku on kingitud umbes 1400 raamatut. Laurentian ülikoolil on nüüd rohkesti materjali, mis pakub huvi eestlastele. Loodetavasti saab ka eesti noorus sellest tulevikus osa, näiteks Metsaülikool, mis asub Sudburyle lähedamal kui Torontole.

„Laurentian Gazette", ülikooli õppejõudude ajakiri, annab järgmise teate (jaan. 1978, vol. 5, no. 5):

„Sudbury eesti ühiskond annetas jälle — kolmandat korda — lahkelt Laurentian ülikooli raamatukogule. Umbes 250 raamatut ja ajakirja annetati seekord, saavutades kokku 1400 trükist kingitud kahe aasta jooksul.

Viimane annetus hõlmab peamiselt järgmisi aineid: etnograafia, ilukirjandus, ajalugu ja kunst.

See materjal on inglise, eesti, soome ja saksa keeltes.

Saadud raamatute hulgas peab esile tõstma kolmeosalise vaskgraviüüridega illustreeritud Eesti ajaloo, trükitud Gothas, Saksamaal 1802 ning mitu Etnograafiamuuseumi väljaannet Tallinnas, Eestis.

Rikkalik toetus kohalikelt eesti päritoluga eraisikuilt aitas kaasa Sudbury Konstantin Pätsi Centennial Komiteel saada Wintario toetust raamatute ostmiseks."

Raamatukogu juhataja A. H. Mrozewski mainib oma tänukirjas, et antikvaar-kogud hoitakse kõik „Special Collection" osakonnas. Teised raamatud on kõigile laenuks, vaatamata elukohale.

Raamatu aktsiooni organiseerijad avaldavad tänu kõigile, kes on kaasa aidanud kas raha või raamatu andmisega! Neid toetajaid on mitmelt poolt Kanadast, USA-st, Austraaliast, Rootsist, Eestist, Soomest, Inglismaalt ja Saksamaalt.

Annetus, millega kohapealsed eestlased pühitsesid Raamatu Aastat ning toetasid ülikoolis algavat soome-ugri programmi, on omandanud kasvava ning kestva ilme, tuleviku allika.

Võtame alati tänuga vastu kõigi eestlaste abi, kas rahana või raamatutena.

JKK

---

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega.
Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja ülilaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St., Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1498

Toimetusele saadetud kirjandus

TULEHOIDJA nr. 4 — 1977. Eesti noorte ajakirja möödunud aastakäigu viimases numbris on avaldatud: „Eesti skautlus 65", jutustus „Jõuluvana tuli", Ao Vaksi „Jõuluinglid", Jämesääre poolt on oma silmaga möödetud 65-aastast Eesti skautlust, jutustus „Suur võit", lugejate kirju, võistlus „Joonista edasi", maailma peagaidi Lady Baden-Powelli viimane läkitus, laulunurgas J. Mandre — J. Korki „Kaljuvalla laul", ristsõna, noorte elu Austraalias, Kanadas, Rootsis ja Ühendriikides. Noorematele „meie nurk", kus on jutustused „Jõuluõhtu karukoopas" ja „Lumesõda" (O. Lutsu kevadest). Omal leheküljel on Linda Mägi jutuke „Minu koolipäev".

Eesti Komitee, Eesti Rahvusfondi, Eesti Abi Keskuse ja E.A. Suvikodude SÕNUMID nr. 2 (64) ja nr. 3 (65) — 1977. Juba 17-ndat aastakäiku ilmunud bülletään avaldab oma veergudel informatsiooni väljaandvate organisatsioonide tegevusest. Käesolevais numbreis antakse kokkuvõte Anne Ausi ettekandest „Inimeste-vaheline kommunikatsioon", Eesti Komitee informatsiooni uuest määrusest eesti koolide kohta, sisserännuameti tegevustoetusest keskorganisatsioonidele ja uudis, et Folkpartiet nõuab baltlaste väljaandmise materjalide vabaks andmist. Eesti Rahvusfondilt inimõiguste nõudmise apell maailmale ja ERF inimõiguste-aktsioonid. Teises numbris leerilaagrist Metsakodus, „Eesti keel kodus ja koolis", mitmesuguste aktsioonide informatsiooni ja lühiteateid.

AJA KIRI nr. 6 — 1977. Möödunud aastakäigu viimases numbris on toodud „Kaks ajalugu?", „Rahvuslik eneseimetlemine", lugeja veerg, toimetaja veerul „Rahvuslik imetegemine", W. Randi ettekanne Trenti seminaris ja Montreali sümpoosionil „Eestluse säilitamisest ja säilumisest", intervjuu Urve Auksiga XX KLENK'i teemal, pildireportaazhi KLENK'i päevist, A. Sepa „Kas poleks aeg?", I. Mikiveri „Eesti luule 1945—1955", (viimases mainitakse, et Artur Alliksaar hakkas kirjutama luulet u. 1948, mille juurde võiks siiski lisada, et ta esimesed trükitud luuletused ilmusid juba 1943. a. saksa okupatsiooniaegses ajalehes „Lääne Sõna"), P. Ilusa luuletusi, E. Vellenurme „Kross ja Klio", E. Kõksi „Kunstileid Saksamaal", E. Loo „Ära võõraks jää . . .", R. Taagepera „Vananev Poliitbüroo", E. Loo „Ideede kärestik", August Laurij „Keelekiri Manalast", V. Salo „Eesti paavstiriik 750", F. Siversi „Tüüpsõnade tuupimisest", E. V. Saksa kommentaarid „Ocrielae, Rebala, Taani linn" ja lisaks teateid, ka uutest raamatuist riiulil.

VARRAK nr. 1 — 1978. Uue aasta esimese perioodilise väljaandena jõudis toimetuse laulale inglise keelelise piirkonna eestlaste lugejakirjade kuukiri. Sisus T. Loite ingliskeelne luuletus, H. Riga „Loe, mõtle, ütle", V. Minneste, jr. „Hääl minevikust", kus on kõrvuti eesti- ja ingliskeelsed veerud, BATUN'i informatsiooni, E. V. Saksa „Wabamehi", kakssada suguseltsi Lõuna-Eestis, V. Tuusa „Antarktis", H. Kuusik „Tagasi Eestisse", mälestusi viimasest sõjast, L. Koobase „surmamõistetud SÕNA", V. Obeti „Lembitu jälgedes", O. Looritsa „Aforisme ja paradokse", R. Kont „Armiine", Th. Talvak „Kriitilise pilguga", P. Sauli, K. ja E. Lepnurme mõttevahetused „Võitlusel puudub hoog!". Nende vahel palju lühiartikleid, mosaiik, nalju, malenurk ja ristsõnu. Toimetaja leiab oma saatesõnas, et lisaks lehekülgede arvu suurenemisele on sellega koos välimus ja sisu arenenud mitmekordselt — paremuse suunas.

EESTI SIHTKAPITAL
KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto,
Ont. M4K 2R6

Toimetusele saadetud kirjandus

TULEHOIDJA nr. 4 — 1977. Eesti noorte ajakirja möödunud aastakäigu viimases numbris on avaldatud: „Eesti skautlus 65", jutustus „Jõuluvana tuli", Ao Vaksi „Jõuluinglid", Jämesääre poolt on oma silmaga möödetud 65-aastast Eesti skautlust, jutustus „Suur võit", lugejate kirju, võistlus „Joonista edasi", maailma peagaidi Lady Baden-Powelli viimane läkitus, laulunurgas J. Mandre — J. Korki „Kaljuvalla laul", ristsõna, noorte elu Austraalias, Kanadas, Rootsis ja Ühendriikides. Noorematele „meie nurk", kus on jutustused „Jõuluõhtu karukoopas" ja „Lumesõda" (O. Lutsu kevadest). Omal leheküljel on Linda Mägi jutuke „Minu koolipäev".

Eesti Komitee, Eesti Rahvusfondi, Eesti Abi Keskuse ja E.A. Suvikodude SÕNUMID nr. 2 (64) ja nr. 3 (65) — 1977. Juba 17-ndat aastakäiku ilmunud bülletään avaldab oma veergudel informatsiooni väljaandvate organisatsioonide tegevusest. Käesolevais numbreis antakse kokkuvõte Anne Ausi ettekandest „Inimeste-vaheline kommunikatsioon", Eesti Komitee informatsiooni uuest määrusest eesti koolide kohta, sisserännanuameti tegevustoetusest keskorganisatsioonidele ja uudis, et Folkpartiet nõuab baltlaste väljaandmise materjalide vabaks andmist. Eesti Rahvusfondilt inimõiguste nõudmise apell maailmale ja ERF inimõiguste-aktsioonid. Teises numbris leerilaagrist Metsakodus, „Eesti keel kodus ja koolis", mitmesuguste aktsioonide informatsiooni ja lühiteateid.

AJA KIRI nr. 6 — 1977. Möödunud aastakäigu viimases numbris on toodud „Kaks ajalugu?", „Rahvuslik eneseimetlemine", lugeja veerg, toimetaja veerul „Rahvuslik imetegemine", W. Randi ettekanne Trenti seminaris ja Montreali sümposionil „Eestluse säilitamisest ja säilumisest", intervjuu Urve Auksiga XX KLENK'i teemal, pildireportaazhi KLENK'i päevist, A. Sepa „Kas poleks aeg?", I. Mikiveri „Eesti luule 1945—1955", (viimases mainitakse, et Artur Alliksaar hakkas kirjutama luulet u. 1948, mille juurde võiks siiski lisada, et ta esimesed trükitud luuletused ilmusid juba 1943. a. saksa okupatsiooniaegses ajalehes „Lääne Sõna"), P. Ilusa luuletusi, E. Vellenurme „Kross ja Klio", E. Kõksi „Kunstileid Saksamaal", E. Loo „Ära võõraks jää . . .", R. Taagepera „Vananev Poliitbüroo", E. Loo „Ideede kärestik", August Laurij „Keelekiri Manalast", V. Salo „Eesti paavstiriik 750", F. Siversi „Tüüpsõnade tuupimisest", E. V. Saksa kommentaarid „Ocrielae, Rebala, Taani linn" ja lisaks teateid, ka uutest raamatuist riiulil.

VARRAK nr. 1 — 1978. Uue aasta esimese perioodilise väljaandena jõudis toimetuse laulale inglise keelelise piirkonna eestlaste lugejakirjade kuukiri. Sisus T. Loite ingliskeelne luuletus, H. Riga „Loe, mõtle, ütle", V. Minneste, jr. „Hääl minevikust", kus on kõrvuti eesti- ja ingliskeelsed veerud, BATUN'i informatsiooni, E. V. Saksa „Wabamehi", kakssada suguseltsi Lõuna-Eestis, V. Tuusa „Antarktis", H. Kuusik „Tagasi Eestisse", mälestusi viimasest sõjast, L. Koobase „surmamõistetud SÕNA", V. Obeti „Lembitu jälgedes", O. Looritsa „Aforisme ja paradokse", R. Kont „Ärmiine", Th. Talvak „Kriitilise pilguga", P. Sauli, K. ja E. Lepnurme mõttevahetused „Võitlusel puudub hoog!". Nende vahel palju lühiartikleid, mosaiik, nalju, malenurk ja ristsõnu. Toimetaja leiab oma saatesõnas, et lisaks lehekülgede arvu suurenemisele on sellega koos välimus ja sisu arenenud mitmekordselt — paremuse suunas.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Liilia Corradi laulis läänerannikul

Oma esmakordsel reisil läänerannikul sõpru külastades andis tuntud sopran Liilia Corradi rea kontserte nii ameerika kui ka eesti publikule.

Peatudes kauaaegse eestlaste sõbra Gertrud Svaboda kodus El Centros Lõuna-Kaliforniias, esines külaline kahe kontserdiga Imperial Valleys, tutvustades ameeriklastele eesti laulu, muusikat ja eesti keelt, saades kõikjal südamliku vastuvõtu osaliseks. Kohapealne ajaleht „Imperial Vally Press" oma 16. jaanuari numbris tõi koos pildiga kiitva arvustuse meie lauljatarist.

Jõudes San Francisco lahe ümbrusesse, peatus Liilia Corradi oma vanade sõprade Rammo ja Wagneri perekondades, andes kohapealsetele eestlastele meeldiva kontserdi. Vaatamata lühiajalisele kontserdi korraldamisele oli lauljanna suureks rõõmuks küllaltki arvukas kaasmaalaste hulk teda kuulama tulnud.

Kontserdi esimene osa koosnes rahvusvaheliselt tuntud aariatest ja lauludest. Teine osa oli meie oma heliloojate tööst. Lõpulauluna kandis Liilia ette Paul Tammeveski viimase helitöö „Unistuse jõel". Selle helitöö esiettekanne toimus Los Angelese Eesti Majas Uue-aasta vastuvõtul, kus Corradi oli külalislaulja. Nii Los Angeleses kui ka San Franciscos võeti Paul Tammeveski looming vastu eriliselt sooja aplausiga. Heliloojal on 80. aasta juubel sel aastal. Sellega seoses saadeti talle südamlikud õnnesoovid nii Los Angelesest kui ka San Franciscost.

Lagunemistunnused Quebecis

MONTREAL — Quebecis on viimasel ajal erinenud terve rida nähteid, millede põhjal võib oletada, et ametivõimud kaotavad kontrolli politsei ja põrandaalluste jõudude üle. Hiljuti tulistati ühes Montreali restoranis nelja maskeeritud bandiidi poolt surnuks üldtuntud Mafia tegelane Vitoli Paoli ning politsei arreteeris kolm kahtlusalust. Sündmust nägid pealt paljud sel ajal restoranis viibinud isikud, kes aga kohtus keeldusid seletusi andmast, millest võib järeldada, et nad kardavad Mafia kättemaksu. Möödunud teisipäeval tulistati Montrealis surnuks oma maja ees lund kühveldav Archambaulti vangla ülem Michel Roy, kelle mõrvariteks olid kolm bandiiti. Kuna Roy pani vanglas maksma kindla korra, siis arvatakse, et kurjategijad lõpetasid kättemaksuks ta elu revolvrikuulidega. Kõigele lisaks töötavad Montreali politseinikud juba viiendat päeva ainult osalise tööjõuga, nõudes 4 päevalist töönädalat.

Näib, et Quebeci valitsusvõimud on niivõrd ametis Kanadast lahkulöömise organiseerimisega, et neil ei ole enam aega teistele pakilistele probleemidele tähelepanu omistada.

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

EESTI KODUS ÜÜRILE ANDA
2 MAGAMISTOAGA KORTER
soodsa hinnaga. Rene Boutique, tel. 961-3639, kodus 483-8494

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

USA viljeleb koostööd N. Liiduga

Välisministeeriumi esindajad selgitasid Ühendriikide poliitikat ajakirjandusele

Washingtonis toimus 18. ja 19. jaanuaril välisministeeriumi korraldusel pressikonverents, millest osa võtma oli kutsutud ka VES toimetus. See toimus üle paarisaja ajakirjaniku osavõtul kõikidest USA osariikidest, Alaskani välja. Tavaliselt esineb niisugustel pressiga kohtamistel viimasel päeval välisminister isiklikult. Seekord viibis ta aga Lähis-Idas. Konverentsil oli välisministeerium esindatud rea osakondade juhatajate ja ministriabidega, kes on tegelikult USA välispoliitika kujundajad.

Kuna praegu suurt rõhku asetatakse Washingtonis Panama kanali lepingule, oli see küsimus esimesena arutlustules. Arvatakse, et lepingu ratifitseerib Kongress, kuid muudatustega, mis lubavad sõja korral USA-l koheselt asuda kanali kaitsele.

Olulisemate küsimustena järgnesid tuumrelvastuse alal kokkulepete saavutamine, arengumaade abistamine, rahvusvahelise kaubanduse küsimused,

Lähis-Ida probleemid, vahekorrad tulevikus Lõuna-Koreaga, presidendi vahekord Kongressiga ja rida teis, nagu on ka vahekordade küsimused N. Venega, informatsiooni vahetamine jne.

Pressile esitatud seisukoht meid huvitanud N. Liidu osas oli, et informatsiooni vahendamine selle maaga arenevat rahuldavalt. Selle tõendusekse toodi näide USA 200-a. juubelinäitusest Moskvas ja N. Vene 60. aastapäeva puhul korraldatud näitusest Los Angeleses, siis artistide ja filmide vahetamisest mõlemate maade vahel, teadusliku informatsiooni vahetamine õpetlaste jne. kaudu.

Üks ministri abidest väitis, et informatsiooni vahetamises Venega pole paremat enam soovida.

Ajakirjanike poolt ülestõstetud küsimus, et millega on seletatav, et N. Vene valitsus ei täida Helsingi konverentsiga endale võetud kohustusi, nagu seda on ajalehtede, raamatute ja ajakirjanike ulatuslikum vahetamine.

Märgiti, et näiteks USA-s tegutseb mitmeid raamatukauplusi nõuk. kirjanduse ja ajakirjanduse müügi alal. N. Vene ajalehti võid osta vabalt paljudes kohtades, kuid USA ajalehti ja raamatuid pole saada N. Liidus mitte kusagilt, kuigi N. Vene ametivõimud ütlevad, et hotellides müüakse NY Timesi ja Herald Tribune. Osta soovijaile üteldakse alati, et — „pole, müüdud kõik".

Sellele küsimusele saadi vastus, et USA ei soovi surve avaldamist.

Olevat ju ka teisi võimalusi vene avalikkuse informeerimiseks, nagu seda on Ameerika Hääl, Vabaduse Raadio, Vaba Euroopa Raadio jne. Neid kuulavat iga päev miljonid nõukog. kodanikud. USA saateid enam ei segatavat N. Liidus.

Vaidlusi tekitas ministriabi Euroopa küsimuste alal G. Vesti seletus, et tahetakse säilitada USA ja Vene vahel vastastikune kasulik koostöö. Sellel alal tahetakse esmajoones saavutada kokkulepet aatomrelvastuse kontrolliks ja piiramiseks. Kui kokkulepe saavutatakse, omab see väga suure tähtsuse, kuna sellega võimaldub relvastusalalt vabanevaid miljardeid kulutada majandust arendavateks kuludeks.

Kõne alla tulid ka inimõiguste küsimused, mille juures ministriabi G. Vest seletas,

et selles küsimuses ei ole Washington oma seisukohta muutnud ja seepärast jäävad inimõiguste küsimused ka edaspidi USA poliitika üheks põhialuseks.

Presidendi seisukoht, mille ta väljendas oma ametisse astumisekõnes, jääb muutmatuks.

Helsingi konverentsi kohta märgiti, et kuigi see pole veel toonud silmapaistvaid tagajärgi, omab see ometi moraalselt hiigeltähtsuse. Kui veel 5—10 a. tagasi N. Liitu vaadeldi rahuarmastava riigina, siis selles osas on Euroopa maade suhtumine küsimusesse suurelt muutunud. Üteldakse, et Helsingi avas Euroopa silmad, ja diskussioon, mis seal inimõiguste küsimuste alal algas, areneb edasi. Moskva ei ole võimeline seda seisatama.

VES

$300 Noorte Kevadpäevadele

Londoni Eesti Seltsi annetus Noorte-Aasta puhul

Londoni, Ont. Eesti Seltsi korraline aasta-peakoosolek peeti pühapäeval, 5. veebruaril s. a. Kinnitati tegevuskava ja võeti vastu eelarve $1875.00 suuruses. Esimees tegi teatavaks, et seltsile on saabunud föderaalvalitsuse mitmekultuuri ministeeriumilt $200.00 meie rahvuskultuuri rikastamise toetuseks.

Valimistel valiti juhatus, kes hiljem ametid jagas järgmiselt: esimees — Kaljo Loone, abiesimees — Väino Einola, laekur — Osvald Kõpper, kirjatoimetaja — Paul Rohunurm ja ametita liige — dr. Jaak Purres. Juhatusliikme kandidaatideks valiti Osvald Lokk ja Leonhard Kahro.

Revisjoni-komisjoni valiti tagasi Heinrich Karu, Ernst Reima ja Kaljo Akkerta. Kandidaatideks jäid H. Raudvee ja pr. M. Lenk.

Eesti Liit Kanadas esindajateks: Harri Pärkma, Heinrich Karu ja Valdek Lenk.

Esindajateks London Folks Arts Council'i juurde: Eha Einola, Tiina Hansen ja Kaljo Loone.

Sihtasutus „Seedrioru" aktiivliikmeteks valiti kaheks aastaks: K. Akkerta, F. Karu, H. Karu, K. Loone, O. Kõpper, K. Martin, J. Purres, V. Reikman, E. Rätsep, L. Tõnnis ja seltsi auliige H. Pärkma.

Kuna käesolev aasta on kuulutatud ülemaailmseks eesti Noorte-Aastaks, siis otsustas peakoosolek määrata $300.00 Noorte-Aasta raamides korraldamisele tulevate Noorte Kevadpäevade toetuseks.

Kevadpäeva toimuvad 27. ja 28. mail s. a. St. Catharines'i linnas asuvas Brook'i ülikoolis kõikidele eesti lasteaedades ja täienduskoolides õppivatele noortele. Korraldajateks on Hamiltoni ja Londoni Eesti Täienduskoolid. Laupäeval on kavas organiseeritud ringsõit Niagara kosele ja ümbruskonda mendele, kes kevadpäevadele saabuvad ainult üheks päevaks. Laupäeva õhtul on kavas „barbecue", kevadpidu noorte ettekannetega ja tants. Külalisesinejaks on lubanud tulla Hamiltoni tütarlastekoor „Helletajad" Olaf Kopvillemi juhatusel.

Pühapäeval toimub ringsõit Niagara kosele ja ümbruskonda lastevanemate ja noortejuhtide järelvalve all.

Õpetajatel on samal ajal konverents.

Nendele, kes saabuvad kevadpäevadele kaheks päevaks on võimalik varuda ööbimine ülikooli residentsis, milleks palutakse varakult registreerida. Registreerimine ja lähema informatsiooni saamine toimub Londoni Eesti Täienduskooli juhataja aadressil: Valdek Lenk, 511 Lawson Road, London, Ont. Canada N6G 1Y1.

Loodetakse rohket osavõttu nii Kanadast kui ka Ameerika Ühendriikidest.

V. L.

Peakoosolek lumesajus

Hiidlaste Selts pidas oma neljanda korralise peakoosoleku pühapäeval, 5. veebruaril, sattudes suure lumesaju küüsi. Umbes poolsada seltsi liiget oli siiski trotsinud lumesadu ja ilmunud koosolekule. Seltsi arvuline kogutugevus on paisunud juba üle kolmesaja, kuid nende hulka on arvatud nii kaugel elutsevad (ka teistel maadel) kui ka lapsi ja tegelik aktiivne liikmeskond on umbes 200-pealine.

Kuna põhikirja alusel valitakse juhatus kahe-aastaseks tegevusperioodiks, siis sel aastal ei olnud uusi valimisi ette nähtud. Hiljuti igavikku varisenud abiesimees Alfred Käärameest asendab nüüd juhatusliige Edgar Liik ja tema kohale kutsuti esimene juhatuse asemik Helme Kaju. Uueks asemikus valiti Osvald Piil. Ka valiti ürituste hõlpsamaks läbiviimiseks 18-liikmeline naisring.

Koosolek kuulas aruandeid, eelarvet ja tegevuskava ning kinnitas need üksmeelselt. Mitmeti kaaluti tegevuskava osas suvistest üritustest tähtsamat — Võidupüha ja killamänge, millistele püüitakse kaasa tüüa oma parimate võimete kohaselt. Arutati ka põgusalt koostööd ESTO-80 osas, milliseks ajaks plaanitsetakse välja anda heliplaati hiiu lauludega. Hubases vestluses kohvitassi juures möödus aeg kiiresti.

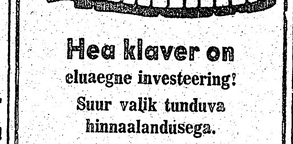
Hea klaver on eluaegne investeering?
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 ● Tel. 363-1966

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331
Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.
Soome rukkileib
EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID
Äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—3. Esmasp. suletud.

VABARIIGI AASTAPÄEVA PIDUSTUSTEKS OSTKE MEIE SAADUSI. Maitselt umbes samad kui kodumaal.
VIKING FOODS & IMPORTS
133 LAIRD DRIVE, TORONTO M4G 3V5 TELEFON 425-0450
● Suitsukalkunid, -singid ja -lõhed
● Soome kilud ja silgud
● Skandinaavia delikatessid ja konservid
● Euroopa juustud
● Eesti ja soome pagarisaadused
● ISLANDI RASVAHEERINGAD
SUITSUTAME ostjate poolt toodud lihasaadusi
Avatud teisip. — neljap. 6—8, reedel 8—8, laup. 8—4.
Esmaspäeviti suletud.

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.
Ärl avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

TRAKTOR-BULLDOZER
igasugusteks töödeks — kändude väljajuurimiseks, teede tegemiseks, kraavi kaevamiseks jm.
Helistage aja ettetellimiseks
TELEFON 494-8752
J. A. ALMER

TULUMAKSULEHTEDE TÄITMINE
Kivi Income Tax Service
234 Danforth Ave., Toronto, Ont.
Telefon kontoris 466-4813, kodus 759-3588
PENSIONÄRIDELE HINNAALANDUS

MEIE IGA-AASTANE
SUUR VÄLJAMÜÜK on alanud
20% HINNAALANDUST
väljaarvatud suusad ja suusavarustus
MÕNED RIIDEMATERJALID 20—50% HINNAALANDUST
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6650
Avatud: esmasp., teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30

● Ooperilaulja Eedo Karrisoo, kes elab Portlandis, Oregonis, sai osariigi kubernerilt kogu tema grupiga „The Oregon Intern. Music Society'ga" diplomi, „Expression of Appreciation", ühes soojade tervitustega jõulude meeleolu ja -vaimu toomise eest Oregoni osariigi pealinna.

„Juutide kuningas Tallinnas"

Veebruaris ilmub Aarand Roosi järjekordne kirjanduslik teos, seekord hoopis teistel teemadel kui seni: „Juutide kuningas Tallinnas". Ta kõrvutab selles ristiusku eestlusega, selleks otstarbeks kujutledes Jeesust ja ta jüngreid tegutsemas keskaegses Tallinnas, kus kirjanik jälgib meie esivanemate ja rahvaluule sangari Kalevipoja reaktsioone. Ta polemiseerib Visnapuuga, aluseks tema luulestükkel „Kõnelusi Issandaga" ning annab lõpuks oma usutunnistuse ja pöördub üleskutsega kaasmaalaste poole. Sisuliselt on tegemist jutlustekoguga, stiililiselt millegagi esseistika ja fantastika vahemaal.

„Juutide kuningas Tallinnas" ilmub „Maarjamaa' kirjastusel. Tiraazh 1000 eksemplari, 100 lk., 10 vinjetti autorilt, hind 6 dollarit.

Lätlased asutasid Chicagos muuseumi

Läti Majas, Chicagos, avati pärast pikemaid ettevalmistusi läti muuseum. Selles leiavad käsitamist Läti ajalugu ja kõik Läti ja lätlaste saavutused. Muuseum on mõeldud lätlaste tutvustamiseks ameeriklastele, ja loomulikult eriti nende nooremale generatsioonile, et neile pakkuda võimalusi tutvumiseks oma isade ja esiisade maaga.

Pidulikust avamistalitusest võtis osa rohkesti rahvast. Eestlasi esindas seal Chicago Eesti Seltsi esimees August Parts, kes esines tervitussõnavõtuga, milles ta õnnitles lätlasi nende olulise tähtsusega saavutuse puhul.

VES

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Jaan Lepp

Kolm kuud omapärases Pakistanis

III

Naised kardavad fotoaparaati

Tänavatel liikudes torkab teravalt silma naiste riietus. Kuigi võiks loota, et sarid oleksid tavalised, siis näib neid ainult pidulikel juhtudel ja reedeti, kui perekond on väljas omal puhkepäeval. Naiste igapäevane riietus aga koosneb kott-pükstest, mis on kas kirevates toonides ehk siis mingis mustrilises pastell toonis. Olenevalt abikaasa lubadusest, kantakse kas eredat või musta kitlisarnast üliriietust, mis ulatub peagu maani. Peakatteks kasutatakse kas salli või loori, ja viimane on kõvasti pähe seotud. See on kas õhuke läbipaistev ehk siis paksust puuvillasest riidest kus silmade kohale on ilupistetega välja õmmeldud väikesed avad välja vaatamiseks. Neid loore on suhteliselt vähe näha ja isiku kõnnakust järeldades tundub, et kandjad on rohkem vanemad naisterahvad. Teised loorid katavad terve näo ehk on poolikud, jättes silmad katmata. Arvestades siinset kliimat ja tihedat loori tundub küll, et selle kandmine just kõige kergem ei ole.

Kui tänaval liikudes naised märkavad mu uurivat pilku, siis tihti tõmmatakse loor ette. On näha perekondi, kus ema on veel looris kuid täiskasvanud tütred käivad ilma selleta. Teine huvitav nähe on naiste juures, et kui pildistamisel meessoost isikud soovivad pildile tulla, ning pead neid sõna tõsises mõttes kõrvale tõrjuma, siis naised püüavad pildilt eemale hoida.

Olin piirkonna muuseumi ees ja tahtsin hoonest pilti teha. Muuseumi ees oli ka bussi peatus, kus kaks noort ema, looritamata, koos oma kahe lapsega ootasid bussi. Märgates, et võtan teiseltpoolt teed pilti, lükkasid nad lapsed pildile, kuid ise proovisid hoida telefoniposti taha, et mitte pildile jääda. Peale pildistamist lehvitasin neile ja rõõmsameelselt lehvitati vastu, kuid pildile ei tahtnud nad jääda.

Kirevad ja kriiskavad riided

Riiete värv on põhjamaisele liialt kirev ja kriiskav, sest isegi meestel on näha seljas värvilisi kott-pükse pika särgiga kas siis helepunases, sinises, lillas või mõnes muus värvis. Ka lapsed on suhteliselt värvikülluliselt riietatud. Ka naiste riiete toonid on kirevad, kuid popuaarselt mustad kitelkuued vaigistavad selle värvi teravuse. Rääkides looridest, siis on selle põhivärviks must, kuid esineb ka teisi toone — siniseid, rohelisi kuid ka suhteliselt eritooni pruuni. Ja see, mis naistele on loor, on meestele turbaniks keeratud pearätik. Olenevalt pärivusest ja moest, on ka erinevaid turbane. Kuid ega palja pealaega ringiliikumine kuuma päikese käes nii kerge ei ole, eriti kui otsaesine on juba hõredamaks kulumas.

Liikluse alaliseks kaaslaseks on lehmad, kes uitavad tänavatel ja revideerivad prahihunnikuid või pügavad mõnda rohulappi. Liiguvad väga rahulikult ega lase ennast autodel segada. Ka viiakse liipsilehma karjad läbi linnaliikluse karjamaale.

Kuid kus suitsu seal tuld! Nii ka loomadega. Kus on loomi, seal on ka nende visiitkaarte. Tänavatel on seda küll — nii lehma, hobuse kui kitse ja lamba oma, kuid ka sellel kaubal on oma väärtus. Ja kõik, mis an kasutatav ja väärtuslik, selle eest hoolitsetakse kohe. Kõrberahva kombel kasutatakse kuivatatud sõnnikut küttematerjaliks. Pätsitud kooke on kuivamas kas murul ehk siis onni seinal. Alguses oli võõrastav, kuid inimene harjub pea kõigega ja hiljem ei pane seda enam nii tähele.

Tänavatel ei ole hädaohtu

Oma kirjeldustes olen käsitanud nähteid, mis turisti silmade ette kervivad, kuid mis siinsetele elanikele tunduvad endastmõistetavana. Ka võib kirjutisest vale arusaam jääda, et nagu oleks Pakistanis elutingimused väga halvad — õieti peaks küll ütlema, et siin on elutingimused teistsugused, ja need erinevused ongi, mis selle elu huvitavaks teevad.

Pakistan on huvitav ja vana kultuurimaa, kus esimesed suurlinnad Induse jõe orus asutati juba 3000 aastat enne Kristust ja kus enamus linnu pärinevad meie ajaarvamise algusest. Nii leidis ka Lahore esmakordselt nimetamist 700 aastat enne Kr., olles siis juba mitmesajaaastane asula. Vanalinn oma kitsaste tänavatega on turisti paradiis — õhkkond, mida tunnetad, on nagu kinolinalt. Kuid siin on see realiteet — vanalinna müürid, linna väravad,

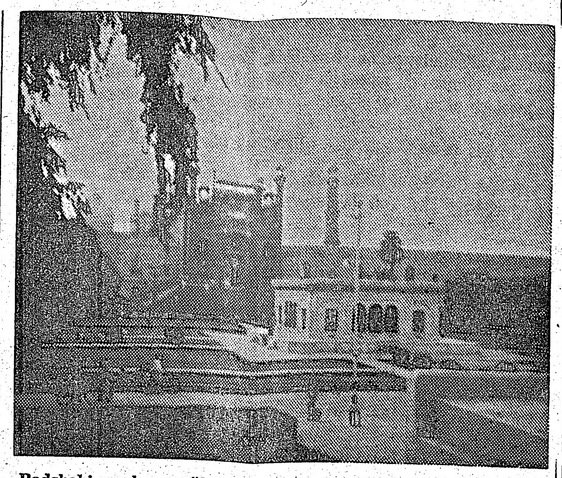

Badshahi moshee on üks suuremaid idamail, mahutades üle 6000 palvetaja.

elav askeldus tänavatel, liiklussaginas looritatud naisterahvad ja turbanites mehed, hobukaarikud rüselevas liikluses, härjavankrid, väikepoodnikud ja käsitöölised — kõik see on omaette elamus. Jalutad tihti vanalinna tänavatel, sest seal oli hea jahe keskpäeval, kuna päike oli varjatud kõrgete kitsastänavate hoonete poolt. Ja kuigi inglased olid siin viimased võõrvalitsejad, ei kohanud ma halvasti suhtumist või antipaatiat. Vastupidiselt — rahvas on lahke ja sõbralik. Uurides käsitöid mõnes poes või käsitöölise juures, vestlesime maha pikad jutud, nemad urdus ja mina inglise keeles. Võttis aega, mis võttis, kuid asjad saame pikapeale selgeks.

Isegi õhtutel basaarides jalutades ei tundnud ennast hädaohustatud. Küll võib see aga teisiti kardetav olla — võid astuda lehma- või hobusesõnnikusse. Nimelt tuuakse siin kari koju läbi linna ja siis võib kohata lüpsilehmade karju, mis ulatavad 20—100 looma ümber. Teine hädaoht, mis jalakäijat varitseb, on ratturid — need lasevad täies aurus läbi linna ja vaata ette, et mõni särki seljast ära ei vii. Kuid need on ka meesterahval ainumured õhtuses liikluses, kuna pimedusega kaovad tänavatelt ka naised ja õhtuses liikluses on neid harva näha.

Moshee 6000 palvetajale

Vanalinna juurde kuulub ka kaks suurehitust — Badshahi moshee mis ehitati mongulite valitsejate poolt ja on arhitektuuriliselt silmatorkav. Ehitatud punasest liivakivist ja marmorist kuplitega, jätab terve ehitus suure ja majesteetliku mulje, valitsedes oma tornidega linna panoraamat. Sisenedes mosheesse, kõrvaldatakse kombekohaselt jalatsid ja pärast sisenemist pestakse jalad puhtaks. Külastasin mosheed reedesel päeval nende palve ajal, mil moshees oli umbes paarituhande palvetaja ümber. Nende kombe kohaselt on naistele eraldatud eripiirkond. Kuigi olin seal palve ajal, et pööratud minule mingit erilist tähelepanu. Moshee ise on väga suur ja koos õuega mahutab üle 60.00. palvetaja. Vahemere piirkonnas on mosheed enamuses kõik kinnishooned, kuid siinses piirkonnas toimub palvus moshee õuel.

Sama mogulite ehitusstiil mosheede juures esineb ka teistes väikemosheedes. Meile on ehk kõige tuttavam selline ehitusstiil Taj Mahal'i monument Indias, mis püstitati ühe valitseja poolt armastuse kinnituseks oma abikaasale. Badshahi moshee kõrval asub kuulsa Pakistani luuletaja Mohammed Iqbali kalm, kus on 24 tunnine politsei auvalve. Suure islami ja rahvusliku luuletaja 100 aastast sünnipäeva tähistati alles hiljuti riikliku pühaga.

(Järgneb)

RAAMATUID

müügil	Hind	Saatekulu
..VABA EESTLASE" TALITUSES		
	$	¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näiteandid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklaas	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vàstuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lai lumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja mõte	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

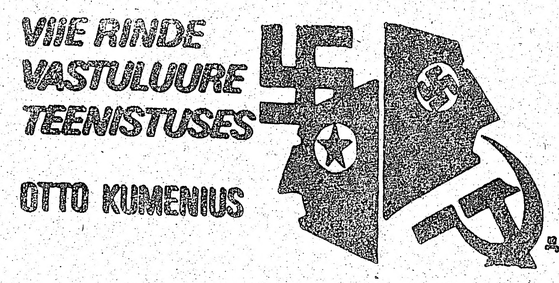

23.

Öösel läksid saksa üksused Tallinna sadamast rünnakule, saades abi Soome sadamais olevailt saksa laevadelt. Kuna soomlased olid teadlikud ja end rünnaku vastu ette valmistanud, siis sakslaste katse ebaõnnestus. Esimene rünnaklaine pääsis küll maale, kuid soomlaste ylsa vastupanu pani ründajad rannajoonele peatuma. Kaitsjate raske suurtükivägi uputas sellel ajal ühe transportlaeva teise järel, ja kui veel vene lennueskaader ilmus 16. septembril kõigile üllatuseks soomlastele abiks, siis sakslaste viimsedki rünnakutahtmised kustusid. Suursaar jäi vallutamata.

Selle rünnaku eel olnud luuresündmused näitavad, kui väikseimast väiksed eksimused, mõned vihjavad sõnad taibuka kuulaja kuuldes võivad muuta olematuiks suuresuunalised algatused. Tallinna ooperilauljatar, kes nimetatud päeval oli külaliseks saksa admirali juures, oli „meie mees", eestlasena ta oli ustav oma sõpradele ja hõimuvendadele soomlastele, toimides Saksa okupatsioonivõimu vastu.

XII

Norra vastupanuliikumise võitlus Saksa okupatsioonivõimu vastu illegaalsete lehtede ja raadiosaadete abil, selle spionaazh inglaste kasuks, selle passiivne vastupanu ja igasugune sabotaazh on saanud tuttavaks paljude raamatute kaudu. Vähem tuntud on asjaolu, kust said vastupanuliikumise mehed raha oma tegevuse finantseerimiseks. Nad ei võinud saada laenu Norra riigipangast. Rahad tulid suurelt osalt salaja maale viia, millist „kaubandusviisi" sakslased hästi tundsid ja tegid kõik selle lõpetamiseks. Missuguseid kanaleid salavedajad siis kasutasid, millist teed mööda valuuta Norrasse voolas?

Sakslased olid vähemalt ühes asjas selgusel, nimelt sellest, et suur osa vastupanuliikumisele saadetud varandusest saabus Helsingist Stokholmi kaudu Norrasse. Nad esitasid pidevalt süüdistusi Põhja-Soome tsiviilelanike vastu, kuna arvasid, et nad on salavedajad, kes viivad „mustabörsi" kaupu Norrasse, kus need müüakse kalli hinna eest ja saadud Norra valuuta omakorda viiakse Soome pealinna ning vahendajate kaudu uuesti Norrasse. Teatud osas olid sakslased õigel arvamisel. Nii kaua kui põhja-soomlasil oli vähekestki kaupa müüa, nad võtsid ette ohtliku teekonna hea äri tegemiseks. Aga niiviisi saadud summad olid väiksed. Suurema laine olid sakslased põhjustanud ise. Aga alles viimasel sõjaaastal nende salaluure sai aru, et peaosa norra valuutast vahendasid Norra vastupanuliikumisele Hitleri sõdurid. Nii see juhtus!

Soome Lapis ja Põhja-Norras asus saksa alpi-jäägriüksus kindral-kolonel Dietli juhtimisel. Kõik kokku võis armee suurus olla 250.000 meest. Need summad, mis neile makseti Soome rahas, olid tähtsusetud. Raha oli mõeldud tuletikkude, kirjapaberi, raseerimisterade ja poroluust mälestusesemete ostmiseks. Mis soome valuutapolitseid eriti imestama pani, oli see, et sakslased väiksest soome päevarahadest hoolimata võisid külvata oma ümber suuri rahasedeleid. Nad külastasid esimese järgu restorane ja ostsid kallist kaupa, mille eest maksmine nende päevarahadega polnud võimalik. Kes ostis kasukaid, kes raadioaparaate, kes kaameraid — kõik see olid küsitud kaup.

Mõistsime peagi, et mõned hoolimatud soome ärimehed tegid oma suure teenistuse huvides sakslastega pimedat äri. Sakslased tahtsid Põhja-Soomes osta üks-kõik mida ja piiramatul arvul. Eriline soome politseiosakond jälgis ärimehi ja nende tegevust. Viimaks otsustati asi igati läbi uurida. Tuli saada selgus sellest, kust sakslased said soome valuutat oma kalliste ostude jaoks ja kes olid sekkunud sellesse tegevusse.

Kuna mul teati olevat sakslaste usaldus, siis sain käsu olla „selgitusmeheks". Juba üsna algjärgus hakkasin aimama, et mõjukamaks isikuks selles „geschäftis" oli keegi Runolinna, kelle abikaasa töötas Cellariuse büroos. Härra Runolinna reisis ühtelugu Rovaniemele, kus hotell Pohjanhovi oli valuutahangeldajate tõeline peastaap. Sattusin kord Rakennusmestari majas samasse lõunalauda kui Runolinna, kes oma esialgselt elukutselt oli ehitusmees. Tegin talle ettepaneku, et sõidaksin temaga koos Rovaniemele, kuna tema teadis sõiduaegu ja kohti. Ta oli nõus ja ütles, et see sobib hästi, ta kavatsevat minna uuele reisile umbes nädala pärast, ja ma võiksin siis temaga koos sõita. Ta oli nii mõtlematu, et tegi ettepaneku ühise ruumi võtmiseks Pohjanhovis. Oma abikaasa vahendusel oli ta saanud teada, et mina olen vastuluures, kuid mitte valuutapolitseis; viimasel juhul ta poleks siis enam olnud nii vastutulelik.

Mul oli juba mõnda aega olnud kaks allagenti Pohjanhovis, ruumis number 21. Cellarius omalt poolt andis mulle kirjaliku volituse, mis andis mulle õiguse saksa ametivõimude abil uurida Norra kroonide salavedu Lapi rindele. Saksa sõjaväevõimud tahtsid samuti kui meiegi, neid tabada. Soome pank oli andnud meie käsutusse miljon marka meelitusrahaks. Rahad olid juba „koha peal" allagentide kohvreis. Valuuta hangeldajad ei hakanud kunagi rääkimagi asjast, kui ostjal ei olnud esitada küllalt konkreetseid näiteid. Selleks tuli meil laenata miljon marka Soome pangast. Meie eesmärgiks ei olnud siiski äri teha ja raha loovutada, aga seda tuli kasutada meelitusena.

Saksa ametivõimude valuutateooria oli, et Ühendriikide Helsingi saatkond kogus Norra valuutat ja vedas seda diplomaatilise postiga Stokholmi. Midagi ei suutnud panna neid kahtlema selles teoorias. Meie uurimused aga näitasid, et Norra kroonid läksid Norrast välja ja tulid sinna jälle tagasi, kus need läksid vastupanuliikumise kassasse. Tavalised lihtsameelsed soome valuutaga hangeldajad vedasid rahad üle mere Stokholmi. Selle valuutasalakauba vahendusel oli saksa Lapi-sõdurite kätte kogunenud miljonid ja jälle miljonid margad ja kogu meie rahvamajandus kannatas selle äritegevuse tõttu, mille ainus tõukejõud oli suurte võidulootustega kasu saamine.

*

Saabusime Pohjanhovi hotelli, kus saksa ohvitserid jalutasid edasi-tagasi öösel ja päeval, shampanja voolas, suur söögisaal oli õhtu õhtu järgi pidutsejaid täis. Rovaniemel ja Pohjanhovis elati sel ajal suure maailma moodi. Vaevalt olime seadnud end sisse kahe isiku ruumi, kui Runolinna hakkas kaebama kõhuvalusid, mispärast tal tuli käia sagedasti väljakäigus. Varsti ta oli nii haige, et roomas voodisse. Tegelikult olin mina selle halva enesetunde ja kõhuvalude põhjustajaks. Juues kohvi olin tema tassi raputanud tugeva toimega kõhulahtisust tekitavat ainet. Eesmärgiks oli teda hoida hotellitoas sel ajal kui mina tegutsesin.

Varsti oligi ta sunnitud minu poole pöörduma ja palus mind helistada tema sidemehele saksa peastaabis ning jätma meelde temale edasiantavad soovid. Mina muidugi nõustusin lahkelt teda abistama. Istusin tunde telefoni juures ja kirjutasin üles sakslaste ja soovitud kaupade nimetusi. Kogu see lai võrk, mille soome ärimees oli organiseerinud sakslaste jaoks, paljastus peajuhi kehalise võimetuse tõttu. Sel ajal kui korraldasin telefonis tema asju, kuulasin ta oigeid voodist. Ainult sagedased vannitoas käimised katkestasid oigamise. Ravim oli tõesti olnud mõjuv!

Minu mõte, pääseda Runolinna vahendusel selgusele sakslaste valuutakaubandusest, näis toovat palju suurema „saagi" kui olin lootnudki. Minu paberid täitusid nimedest ja aadressidest. Sellel ajal ma veel ei teadnud, et Runolinna oli Soomes sakslaste poolt organiseeritud valuuta- ja äritegevuse tippmehi. Alles pärast sõda pidi ta raputama Soome tolmu oma jalgadelt vältimaks oma äritegevuse täpsemat uurimist. Need „afäärid" saadi täielikku päevavalgusse minu valuutauurimise põhjal ja tänu Runolinna nõrgale kõhule.

(Järgneb)

TÄIELIK RINGREISIDE JA REISIDE KORRALDAMINE

SKYTRAIN LTD.

2656 DANFORTH AVE., TORONTO M4C 1L7
KÕIKIDEKS REISIVAJADUSTEKS JA FINNCHARTER RESERVATSIOONIDEKS HELISTAGE
BERT KIVIMAKI
Räägitakse eesti keelt 690-4922

New York aastavahetusel I

NEW YORK (Vaba Eestlase kaastööliselt) — Enne aastanumbri vahetamist toimus New Yorgis veel nii mõnigi märkimisväärne sündmus. Jõulukuu algas Tartu Ülikooli 345. aastapäeva aktusega. Avasõna lausus noorema põlvkonna esindaja Heljo Laev, rõhutades Tartu Ülikooli tähtsust ka neile, kes oma hariduse on omanud väljaspool Eestit. Selles on õppinud paljud rahvusvaheliselt tunnustatud teadlased ja tema õppejõududest on mõnedki hiljem pagulaspõlves juhtinud noori nende haridusteel.

Tervitussõnavõtt oli konsul Aksel Linkhorstilt, kes puudutas meie Alma Materi ajaloolisi eritetappe poliitilisest seisukohast: rootsi ajast läbi vene ülemvõimu alla kuulumist kuni vaba Eesti ülikooliks saamiseni.

Aktusekõne pidas dr. Viktor Kõressaar, kes andis põhjaliku ülevaate selle auväärse õppeasutise pikast ajaloost.

Ta analüüsis asutamise võimalikke põhjusi, tema põhikirja koostamist Uppsala ülikooli vastava üriku alusel ja tema avamist kindralkuberneri ja esimese rektori Jakob Skytte poolt. Ta kirjeldas Academia Gustaviana tegevuse katkemist ja vahepealseid perioode Tallinnas, Tartus ja Pärnus kuni taasvalmimiseni 1802. a. keiser Aleksander I valitsusajal. Kõneleja iseloomustas ka neid võimalusi, mida evisid eesti talupojad kõrgema hariduse omamiseks. Ta peatus eesti teaduslike ühingute ja instituutide loomisel, teaduslikel publikatsioonidel jne. kuni selle Academia Jurjeviensise tegevus lõppes ülikooli evakueerimisega Venemaale. Kui ülikool avas uksed E. V. Tartu Ülikoolina, siis ületati kõik organiseerimisraskused ja hakati viljelema rahvusteadusi, et säilitada meie kultuuri.

„Ilma selle tohuta tööta poleks meie püsimajäämine kultuurirahvana olnud mõeldav," ütles kõneleja.

Sisukas kõne võeti vastu kaua-kestva käteplaginaga.

Aktust kaunistas Katrin Kuuskne- Veski kahe klaveripalaga ja Jaan Kuuse deklamatsioonidega Bernard Kangro luulest. Lõppsõna lausujana toimis Theodor Lemba.

Paralleel-ürituste tõttu osutus osavõtt aktusest üpris kasinaks.

Samal nädalal-lõpul pühitseti ka E. V. Kiriku 60. aastapäeva Lex. Ave kirikus, millise sündmuse puhul kust aitas rõhutada kontsertosa N. Y. E. Meeskoorilt. Koori juhtas Erik Veski abi-koorijuhi Katrin Kuuskne-Veski tõhusal kaasabil.

Meeleolukas jõulukontsert leidis aset ka N. Y. Pauluse kirikus, kus esines koguduse koor Helen Tobias-Duesbergi juhatusel. Solistina toimis 9 lauluga noor lauljatar Kanadast, sopran Liina Purje, nauditava intonatsiooni-puhtuse ja hääleiluga. Teine solist (ameeriklane) pakkus eripärast vaheldust, rakendades edukalt kontsertpillina kirikus kitarri.

Märgatavat aktiivsust osutasid sedapuhku kohalikud noored. Nad andsid N. Y. E. Naisklubi õhtute sarjas huvitava eesti rahvamuusika õhtu, mida sisustas ansambel „Kannel". Helletati ja tutvustati rahvapille; lektorina toimis helikunstnik Kaja Parming. Kõik esinejad olid erinevais värvikais rahvarõivastes. Parmingute noorpere oli tegev veel teiseski ettevõttes.

Nimelt pakkusid lapsed ja noored kehalise kasvatuse instruktori Anu-Irja Parmingu juhtimisel kauni kava seenioride klubi jõulujärgsel koosviibimisel.

Esitati tantsu ja võimlemisnumbreid (ja pealekauba ka naljanumbreid!), milledega vaheldusid laulud ja „ilulugemised". Kauus-aasta piduliku vastuvõtu korraldamine lasus noorte õlul. See saabus hoogsa balliga Ramada Inn'is, N. J. linnakeses Rochelle Park, kiiviviske kaugusel New Yorgist. Samas kuulutati välja ka Noorte Aasta. Teine avalik vastuvõtt toimus Long Islandi Eesti Külas — N. Y. Eesti Maja jäi shampanja-korkide paukumisest ja üleméelikutest peokülalistest sel korral puutumata. Näib, et üks kauane traditsioon hakkab taas hääbuma.

Lõpu poole rühkiva näärikuu paljudest üritustest võiks välja tõsta veel mõndagi. Piirdugem paariga.

Sõjaväeliste organisatsioonide ühiskorraldusel mälestati kuu algul Lex. Ave kirikus kõiki vabadusvõitlustes langenuid.

Jutlustasid õpetajad Walter Kopperman ja Rud. Kiviranna. Jumalateenistust kaunistasid taas N. Y. E. Meeskoor ja solist, orelikunstnik Meta Noorkukk.

Balti Naisliidu (end. nimega Balti Rahvuste Naiste Nõukogu) eestkostel esitati nii omamaalastele kui läti ja leedu rahvusgruppidele Edmund Martini hästi läbilõõnud värvifilmi „Tiina". Etendus sattus kahjuks rajuilmalisele nädalalõpule ja nagu teada, kardab New Yorgi publik lund ja jääd hullemini kui kurja hunti. Ühesõnaga — publiku osas jäi ettevõte vajaka. Aga sellega ollakse siin juba harjunud.

K. T.

RESERVEERIGE AEGSASTI!

FINNCHARTER LENNUD 1978

SOOME — Koduselt Finnair'i tiibadel Soome

	LAHKUMINE	SAABUMINE	KESTVUS	VIIMANE RESERVATSIOONI PÄEV	HIND
TORONTOST	20. JUUNI 21. JUUNI 11. JUULI 2. AUGUST	13. JUULI 20. JUULI 9. AUGUST 23. AUGUST	23 PÄEVA 29 PÄEVA 29 PÄEVA 21 PÄEVA	5. MAI 5. MAI 26. MAI 16. JUUNI	$474.00 $474.00 $474.00 $474.00
VANCOUVERIST	13. JUUNI 21. JUUNI 6. JUULI	3. AUGUST 18. JUULI 27. JUULI	51 PÄEVA 27 PÄEVA 21 PÄEVA	28. APRILL 5. MAI 19. MAI	$488.00 $488.00 $502.00

TINGIMUSED:

- Torontost sõita soovijail tuleb lennupileti reserveerimisel maksta sisse $60.00, Vancouverist sõita soovijail $70.00. Sõidust loobumisel ei maksta seda summat tagasi.
- Reservatsiooni sissemaks sisaldab summa loobumiskindlustuseks, mille kohta reisijal tuleb küsida tunnistus oma reisibüroolt.
- Koha reserveerimine teha vähemalt 45 päeva enne sõitu ja lõpposa hinnast maksta vähemalt 45 päeva enne sõitu.
- Sõidukavatsusest loobumisel vähem kui 45 päeva enne ärasõitu reservatsiooni sissemaksu ei tagastata. Loobumisel 45—35 päeva enne ärasõitu peetakse samuti reservatsioon sissemaks, juhul kui asendatakse teise reisijaga. Muul juhul peetakse kinni kogu pileti hind.
- Küsige täpsed reservatsiooni- ja loobumistingimused oma reisibüroolt.
- Sülelaste (alla 2 aasta) piletihind on 10% vastavast täiskasvanute hinnast.
- Pileti hind ei sisalda Kanada õhusõidumaksu, $8.00, mis tuleb maksta eraldi. Sülelaste piletelilt ei tule seda maksu maksta.
- Kõik lennud tehakse Finnair'i või Kar-Air'i DC-8 lennukeil.
- Kõik lennud on Kanada Õhuvalitsuse poolt heaks kiidetud.

RESERVEERIGE ENDILE KOHAD VÕTTES ÜHENDUST MÕNE MEIE JÄRGMISE ESINDAJAGA

FINNCHARTER!

Tel. (416) 362-2323

RESERVEERIGE MEIE KAUDU KÕIKIDELE ÜLALPOOL MAINITUD LENDUDELE!

HELISTAGE KOHO TRAVEL TELEFON (416) 485-9437 või AINO KAING, 757-5080

191 Eglinton Ave. E. Toronto, Ontario M4P 1K1

KORRALDAME HOTELLIDE RESERVATSIOONE, AUTODE RENTIMIST, RINGSÕITE (SIGHT-SEEING TOURS)
Ontario Provintsivalitsuse poolt loaga varustatud.
Litsentsi nr. 1141985.

SEDA KÕIKE ON VÕIMALIK RESERVEERIDA AINULT ÜHE TELEFONIKÕNEGA.

KORRALDAME VIISASID JA PASSE.

Tehke reservatsioonid ülalnimetatud lendudele otse meilt!

TORONTON SUOMALAINEN OSUUSPANKKI
TORONTO SOOME ÜHISPANK
Telefon 486-1533
191 EGLINTON AVE. EAST, TORONTO M4P 1K1
Korraldame viisasid ja passe. — Reisibüroo litsentsi nr. 1141985

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

Auväärne risti veteran lahkus

Selliseid mehi, kes teeninud oma kirikut ordineeritud vaimulikuna 54 aastat, õpetanud arvukais koolides usuõpetust, kirjutanud rea raamatuid ja olnud kaua aega kirikuvalitsuse liikmeks, nimetatakse Ameerika kontinendi luteri usu kirikutes ristiteenistuse veteranideks. Meie kodumaal neid nimetati kirikuisadeks — patriarhideks. Eesti kirikul vabas maailmas oli veel ainuke mees sellise staazhiga, kes suri 18. jaanuaril ja kelle mälestuseks on kirjutatud need read. Temale eesti kirik annab suurima tunnustuse tema töö ja panuse eest.

Jakob Albrecht, hiljem Aunver, sündis 22. mail 1891 aastal Antslas, Võrumaal eesti talu katuse alla. Valga reaalkooli ta lõpetab 1913. ja I maailmasõja alguse aastal 1914. astub ta Tartu Ülikooli filosoofia teaduskonda. 1915. a. peale õpib ta veel lisaks usuteaduskonnas ja lõpetabki viimase 1923. aastal. Õppimisega venib asi pikale, sest Vabadussõda kutsub isamaalisest mõtlevaid mehi kodumaad kaitsma. J. Albrecht on 1914. aastal astunud korporatsioon „Ugala" liikmeks kui see oli alles 1 aasta vana (asutatud 1913). Need noorukid otsustavad kõik minna sõtta ja Jakob Albrecht nende seast tõuseb rindel koguni ohvitseri astmesse. Ta on ka rinde kirjasaatja Tartu ajalehele „Postimees". Sõja lõppedes ta teenib leiba Jaan Tõnissoni Postimehe peres ja Treffneri gümnaasiumis usuõpetajana. Sealt mäletab teda allakirjutanu.

Treffneri gümnaasiumis töötamise ajal ta lõpetas ülikooli ja valiti Jüri koguduse õpetajaks Tallinna külje all. Sellesse ametisse teda ordineeriti 13. aprillil 1924., millist kogudust ta teenis kuni lahkumiseni kodumaalt 1944. aastal.

1935. a. ta valitakse Ida-Harju praostkonna praostiks ja piiskop H. B. Rahamägi kutsub ta assessorina kirikuvalitsuse liimeks. Kirikuvalitsuses ta töötab korduvalt sinna valituna kuni möödunud aastani, mil vanadus sunnib koju jääma. Ta oli vanim assessor ja tihti peapiiskopi asetäitja.

Jüri kogudust teenides ta on usuõpetaja Rae algkoolis ja mitmes Tallinna keskkoolis nagu: Tallinna Tütarlaste Gümnaasiumis, Poeglaste Kommertsgümnaasiumis ja Kaubanduskoolis.

Eesti Rahvakiriku algaastail kutsutakse J. Aunver kiriku häälekandja „Eesti Kiriku" peatoimetajaks 1924. aastal ja jääb sellesse ametisse kuni 1939. a. Paguluses antakse talle sama ülesanne 1950. a. meie kirikus ja ta toimetab kiriku ametlikku ajakirja kuni 1977. a.

Jüri koguduses oli lahkunu kuulsa Anton Thor Helle kauge järglane. See õpetaja on teatavasti Eesti kirjandus- ja kultuurilukku oma nime kirjutanud kui Vana Testamendi eesti keelde tõlkija 1736. a. ja terve eestikeelse piibli trükkitoimetaja 1739. Jüris elades võttis „Eesti Kiriku" toimetamine Jakob Aunverilt kogu aja, aga paguluses Uppsalas, Rootsis elades oli assessor Aunver väga viljakas. Ta kirjutab uurimuse „Eesti Rahvakiriku Ristitee" 1953., esseede kogu „Aastate Kestes" 1961. ja jutluste valikkogu „Teenige Issandat" 1953. Viimasesse on kogutud 22 tuntud eesti õpetaja jutlused alates Villem Reimanni, Aksel Kallase, Georg Kiviste, Jakob Kukke, Jaan Nuudi ja Harald Põldist kuni H. B. Rahamägi, Hans Kubu ja Jaan Järveni välja. Peale nimetatute annab ta välja veel terve rea koguteoseid peapiiskop J. Kõpp'u, piiskop J. O. Lauri juubelite puhul ja teisi. J. Aunver on mõnusa ja muheda vestlusoskusega, ta read on köitvad lugeda. Anton Thor Helle jälgedes oli ta kirjastus „Eesti Vaimulik Raamat" juhataja ja sellena paljude vaimulike teoste trükki toimetaja ja lugematute artiklite autor.

Ei saa mööduda tema tööpanuse ühest osast, kus lahkunu paljudele eesti niüd juba keskikka või vanemasse põlve jõudnuile eesti kirikuõpetajatele oli seenioriks nende prooviaasta kestel Jüri koguduses. Kõigile neile jagas ta isalikult omi suuri elukogemusi ja mitmekesiseid andeid.

Paguluses teenis Jakob Aunver Uppsala eesti kogudust Rootsis kuni oma vanaduse viimase jõuraasuni.

Oleme tänulikud tema suure panuse eest oma kirikule ja rahvale. Soovime temale rahulikku hingamist Issandas ja meenutame lohutuseks tema enese poolt armastatud eesti vanasõna: „mees sureb, aga sõna jääb". Tema perekonnale ja paljudele sõpradele nende leinas palume Issanda armu ja lohutust.

KARL RAUDSEPP

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 9. veebruaril 1978 — Thursday, February 9, 1978

KIREV MAAILM

HELSINGI — Detsembri keskpaiku täitus soome telefonil 100 aastat. Sellest ajast on telefonide arv Soomes kasvanud nii, et praegu on Soome kaheksandal kohal maailmas ja neljandal kohal Euroopas. Aastal 1974 möödus Soome telefonide arvuga Norrast, aastal 1975 Inglismaast ja aastal 1976 Austraaliast. Soomest on ees Ameerika Ühendriigid, Rootsi, Kanada, Uus-Meremaa, Taani ja Jaapan. Pealinnadest on Helsingi kogu maailmas viies ja Euroopas Stokholmi, Pariisi ja Berni järel neljas.

NEW DELHI — India president tegi ettepaneku seaduseelnõuks, mille järgi saaksid karistada need perekonnad, kus on rohkem kui kaks või kolm last. President Neelam Sanjiva Reddy ütles, et selline seaduseelnõu tuleb rakendada kõikidele parteidele vastuvõetavana. Endine peaminister Indira Gandhi, kes viimsel valimisel kaotas, tahtis seda rahvaarvu juurdekasvu küsimust lahendada sundusliku sterilisatsiooniga. Praegu on Indias 650 miljont inimest, aga aastal 2000 arvatakse praeguse iive kohaselt see tõusvat juba ühele miljardile. Küsimus on kuidas neid sööta ja katta.

WASHINGTON — Aastal 1976 oli Ameerika Ühendriikides 2,133.000 abiellumist ja samal ajal 1.077.000 abielulahutust. Sada aastat tagasi Ameerika kodusõja ajal oli 10.000 lahutust ja 357.000 abiellumist. Sajandi vahetusel, aastal 1900 oli 56.000 lahutust ja 709.000 abiellumist, kuna veel pärast II maailmasõda oli 610.000 lahutust 2,291.000 abielu kohta.

VABA EESTLANE

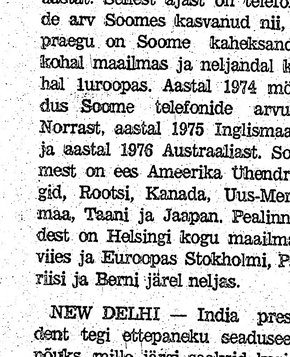

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Täna on juttu

Kuidas ja keda kritiseerib vene ajakirjandus

Tülikad direktorid ajalehemeeste märklaudadeks

Millised õigused on Nõukogude Liidu ajakirjanikel tutvumisel üritustega ja kolhoosidega ja kuidas nad pääsevad mööda vastupuiklevaist direktoreist, neid probleeme arutletakse pikemas vestluses, mis avaldati N. Liidu ajakirjanike liidu väljaandes „Zhurnalist". **Neist kirjutab Soomes ilmuva ajalehe „Aamulehti" Moskva korrespondent Disa Håstad.**

Kõik sai oma alguse sellest, kui Leningradi lähedal Gatshinas asuv seltsimees Krasenkov kirjutas oma lugejekirja. Ta küsis selles, missugused eeskirjad on ajakirjanikel, kui nad käivad nende tootmiskeskuses. Krasenkov ütles, et üks direktoreist oli tõrjunud lehemehe ettevõttest välja, öeldes: „Te ei tohi siin liikuda. Teil oleks tulnud enne helistada ja teatada oma tulekust."

Sama ajakirjanik katsus minna ühte teise toomiskeskusse jälle ette helistamata ja ka seal jäid uksed tema ees suletuiks.

„Zhurnalist" tõdeb, et ajakiri ei soovinud võtta asja üles kuna Krasenkovi ei tuntud. Siiski meenutas leht, et ajakirjanikul ei maksa kunagi minna ühtegi tööstusse või kolhoosi ette teatamata. Lehe arvamise kohaselt seda nõudvat juba tööeetika: ametimeeste aega tulevat ka arvestada ja austada.

Leht rõhutas, et eriasi on kui direktor tõeliselt takistas ajakirjanikku tema tööülesannete täitmisel. Aga siis olevat toimetuse või lehe poolt esitatud parteiorganisatsiooni kohus sekkuda asjasse. Ajakirjanik ju sooritab ainult talle toimetuse poolt määratud ülesande ja kõik sellest väljaspoolne on igaühe oma algatus.

Sellist juttu aeti augustis. Nüüd ilmuvas numbris toovad nõukogude ajakirjanikud esile oma arvamusi, mis pole eriti üksmeelsed „Zhurnalisti" arvamustega.

Need on pigem vastupidised, mitme meelest on antud seletus „maitsenud" liiga bürokraatlikult.

Siin tulevat siiski meeles pidada seda, et nõukogude ajalehtedes esineb sageli eriti julget ajakirjandust. Olgu nõukogude ajakirjandus mõnes osas valvatud kui tahes, kuid juhtiva personali väärmajanduslikust juhtimisest, võimu väärkasutamisest ja eriliste majanduslike valesammude paljastamisest saavat nõukogude ajakirjanikud kirjutada viisil, mis tegevat lääne ajakirjanikud kadedusest roheliseks. See osa nõukogude ajakirjandusest olevat tõeliselt huviga loetav. Lisaks võib sellel olla raskeid järeldusi: direktoreid vallandatakse jm.

Kuidas töötab nõukogude ajakirjanduse kriitika? Artiklid saavad sageli alguse vihjest, mis võib tulla parteiorganisatsioonilt, direktorit kadestavalt inselnerilt või töölistelt. Andmete avaldaja jääb tavaliselt saladusse, neid isikuid varjatakse vähemalt lugejate nähes.

N. Liidu ajakirjanikud siiski ei aseta kunagi kogu ühsikondlikku korda vaatlusaluseks.

Põhimõttelisi vigu ja puudusi peetakse alati üksikisikute eksimiseks või partei poolt antud juhise vääriti mõistmise tulemuseks, kuigi nende tulemused olid nii katastroofilised ja kaugeleulatavad kui tahes.

Kuidas need kriitilised ajakirjanikud töötavad, sellest kirjutab „Zhurnalisti" 12. numbris Kurgaani piirkonnas ilmuva maarahvalehe toimetussekretär A. Solovjev:

„Ma ei mõistnud „Zhurnalist" toimetuse poolt tööeetikasse puutuvat seletust. Ei ole õige, et toimetaja teeb oma tuleku juba ette teatavaks. Ajakirjanik peab kohale tulema kui kontrollija. Kui ta alati teatab oma tulekust juba ette direktorile, siis need peidavad raskused ja annavad nõu, et vastavad isikud räägiksid ajakirjanikele asju nii, et midagi lubamatut ei pääseks avalikkuse ette ega ajakirjanik märkaks tootmiskeskuses ilmnevaid puudusi."

„Mis õieti tähendab ametimeeste aja austamine?" imestab Solovjev. „Kes austab ajakirjanike aega?" küsib ta. „Olen töötanud 20 aastat ajakirjanduse alal ja olen palju näinud.

Tean paljusid ametimehi, kes küll austavad ajakirjandust, aga mitte selle toimetajaid."

Sellepärast „Zhurnalist" räägib toimetaja omaalgatusest. Oma lapselikkuses olen alati seda meelt olnud, et toimetaja on alati toimetaja, kas ta on siis toimetuses, oma kodus või kusagil mujal. Tõeline ajakirjanik on alati töös. Ta ei lähe heast ega halvast mööda seda märkamata ja kogub materjali ka vabal ajal nagu politseinik, kes alati vastutab korra eest," avaldab oma arvamusi Solovjov.

Üks teine kiri on tulnud maapiirkonna kirjasaatjalt P. Vjsotjanskilt, kes esindas Ukrainas Zhdanovi linnas ilmuvat ajalehte:

„Meid ajakirjanikke võetakse vastu eri viisil. Kui teatame oma tulekust ette, et kavatseme kirjutada tööstusest ja selle juhtkonnast heatahtliku artikli, siis oleme alati teretulnud. Aga kui nad teavad, et me kavatseme midagi ebasoovitavat näha ja sellest kirjutada, on nad küll viisakad kuid sealjuures tagasihoidlikud, mõnikord isegi ebasõbralikud ja vaikivad. Sageli nad ütlevad, et igast asjast ei tohi kirjutada.

Või siis nõustuvad nad hädaldamistega, aga hoiatavad, et asja avaldamine põhjustab vaid asjatut tüli."

Enamasti maapiirkonnas kirjasaatjaid ei takistata materjali saatmast. Kuid on olemas kavalamaid abinõusid ajakirjanike tegevuse kaitseks, nagu selgub allpool esitatud näitest.

„Kord tundsin üht autotööstuse direktorit, kes oli andnud oma alluvaile määruse: Kui siia tuleb keegi, kes soovib meie tehast uurida, saatke ta minu juurde. Lisaks ta ergutas alluvaid valvsusele, kui nad satuvad kokku ajakirjanikega. See direktor vallandati. Pärast seda on kõik sujunud tööstuses hõlpsamalt," kirjutab võidutsev kirjasaatja.

Kaaluti jahitalu rentimist

Õngitsejate ja Jahimeeste Selts valis August Nüüdi auliikmeks

Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi aastakoosolek peeti 29. jaanuaril Toronto Eesti Majas. Koosoleku avas seltsi esimees Ülo Villmäe. Koosolekut juhatasid vaheldamisi J. Käis ja H. Kore, protokollisid A. Nüüd ja H. Viiding. Peale koosoleku rakendamist mälestati leinaseisakuga 1977. a. surma läbi lahkunud liikmeid: Jaan Eierit, Kaljo Laanemetsa, Efimi Kauberit ja Kalju Saart.

Aasta tegevusaruande esitas esimees, mainides muuhulgas, et seltsi liikmete arv oli 81, korraldati kaks peoõhtut, neli kalapüügi võistlust, kaks laskevõistlust, majanduslikult toetati Eesti kooli ja organisatsioone, jne. Tulude — kulude aruanne näitas ülejääki $927.11.

1979. a. liikmemaksuks määrati $12.00 aastas. 1978. a. liikmemaksuks on $10.00, millest $8.00 läheb Ontario Federation of Anglers & Hunters toetuseks looduskaitse teostamiseks ja $1.10 kõigi seltsi liikmete kindlustamiseks oma lemmikspordi harrastamisel.

Sellega jääb seltsile vaid 90 senti igalt liikmelt seltsi asjaajamise kulude katteks.

20-aastase aktiivse tegevuse ja seltsile osutatud teenete eest valiti juhatuse ettepanekul seltsi auliikmeks (sõprade ringis hüütud „onu") August Nüüd, koosolijate püsti seistes ja kauakestva aplausiga.

Juhatus valiti järgmises koosseisus: esimees Ülo Villmäe, abid August Nõmm ja Helmut Riko, sekretär Edward Saar, abi Leida Laanemets, välissekretär Hendrik Kask, laekur Karl Paap, abi Paul Kunstimees, varahoidja Fromhold Aadli, abi Albert Lukk ja ametita liige Heldur Suurna. Seltsi revisjonikomsjon ja aukohus valiti tagasi. Esindajateks Eesti Liit Kanadas üldkoosolekule: J. Käis, A. Nüüd ja Heino Viiding.

Relvakandmise õigust selgitasid koosolekule E. Saar ja H. Viiding, kellest esimene on Ontario valitsuse teenistuses jahilubade soovijatele kursuse andjana ja eksameerijana.

Kaaluti seltsile jahitalu rentimist ja tehti täiendusi kalapüügi võistluste täiendamseks ja kalapüügi võistluse korraldamist koos perekondadega.

Seltsi liikmeks on astunud mitmed noored. Liikmete värbamist tuleb jatkata. Üksmeelsest koosolekust võtsid osa ligemale pooled liikmed.

Seltsi aadress on: c/o Edward Saar, 39 O'Connor Dr., Toronto, Ontario M4K 2K3. Telefon 425-9978.

6000 kuubalast Etioopiasse

Alustatakse suurt ofensiivi Somaalia vastu

WASHINGTON — Somaalia pealinna Mogadishu diplomaatilistes ringkondades märgitakse, et N. Liidu laevad on praegu tuhandete kuuba sõduritega teel Etioopia sadamasse Assab'isse, et tõhustada Etioopia ofensiivi Somaalia vastu. Mõningate Etioopia teadete kohaselt on see ofensiiv juba alanud ning Somaalia väed on Ogadeni kõrbe piirkonnas sunnitud taanduma.

Lääneriikide doplomaadid on saanud Mogadishus andmeid, et vene laevadel saabub lähematel päevadel Etioopiasse 3000—6000 kuuba sõdurit lisaks varem sinna saadetud 3000-le kuubalasele ja 1500-le venelasele.

Arvatakse, et Kuuba täiendavate üksuste kohale saabumise järele algab suurem ofensiiv Somaalia vastu täieliku võidu saavutamiseks.

Viimaste päevade jooksul toimunud Etioopia õhujõudude ägedad lennurünnakud Somaalia positsioonidele on tõenäoliselt suurema ofensiivi eelmänguks. Õhurünnakutel etendasid peaosa Venemaalt saadetud MIG-21 võitluslennukid, mida opereerivad saadud andmete kohaselt kuuba lendurid.

Kalkuleeritakse, et venelased saatsid möödunud aasta lõpul Etioopiasse 850 miljoni dollari eesti relvi ning et neid relvasaadetisi on käesoleval aastal veelgi suurendatud,

kuna Etioopiasse saabub pidevalt Vene laevu ja transportlennukeid varustusega.

Kõigi nende operatsioonide ettevalmistamisel on lääneriigid eesotsas Ühendriikidega jäänud tagasihoidlikeks pealtvaatajaiks.

Riin Rivanool

Kingsepp

Asi algas sellega, et talvise suurpuhastuse tuhinas olin Aadama räbalad toasussid ära visanud. Uued ja uhkemad, mis talle ligi kümmekond aastat tagasi sünnipäevaks kinkinud olin, said küll lagedale ja käe-jala juurde valmis pandud, aga sellest ei aidanud.

Aadam leidis prügitünnist viimasel minutil oma vanad kätte, oli oma naise peale vihane mis hirmus ja käratas:

„Inimene, mida sa teha mõtled? Aastatega on need asjad jala järgi sisse töötatud, nende järele saab tänaval tampides igatsetud, peolauas konksus varvastega istudes mõeldud ja tantsupõrandal pigistavates kingades ojatud ja sina, naine, tahad need oma kalgi südamega minema visata! Ei iial! Enne loobun oma autost või tugitoolist, pangaraamatust või naise armastusest, aga ei iial . . ."

Hirmus on, kui mees sedasi ähvardab.

Suure häbiga toppisin need sussid siis paberikotti ja hiilisin kingsepa juurde, et olgu hea mees ja katsugu räbalatel vaid tagant õmblused kinni tõmmata, et veel vähegi jalas seisaksid. Seletasin ära, et see on küll kole asi paluda, aga tähtis ikkagi ja nõnda edasi. Kingsepp on tore mees, vaatas, pööras susse sedasi ja teisiti ja ütles:

„Jäta see asi minu hooleks!"

Kui järele läksin, tõi meister jalavarjud letile ja seletas:

„No vaata, peale õmbluste nõelumise panin siia varba peale lapi, teist sai talla alt veidi paigatud ja kontsa uuesti parandatud. Küll nad käivad su härral nüüd veel oma hea aastakese või paar," ja krobeda sõrmega silitas ta hellitades oma kätetööd, enne kui töö eest dollarikese küsis. Küllap mõtles:

„Vaese inimese asi, mis sa talt ikka võtad ja las olgu töö imetlemiseks ja jalanõu vanamehele rõõmuks ning mäletamiseks."

Kodus sai sellest kõigest Aadam nii õnnelikuks, et ei oskaks ilusamat uneski soovida. Ta tambib nüüd viltutallatud ning lapitud sussidega ringi ja omas heldemeelsuses kinkis ta koguni ära need lakknahast ja uued toatuhvlid, mis ta oma naine talle kord kinkinud oli.

Nõnda siis juhtus, et meie abielu sai äkitselt õnnelikuks, naine muutus armsaks ja nõnda edasi, teate isegi. ..

Mina aga mõtlesin, et küll see kingsepp on ikka tore mees ja siis tuli meelde, et kingsepad on üleüldse minu sõbrad ja mul on nendest veel mitu ilusat mälestust. Aga see esimene on kõige ilusam ja selle panen kirja.

Kooliplikana tahtsin omale säärikuid. Kohe lihtsalt koledal kombel tahtsin, kuigi neid sel ajal tütarlapsed just ei kannudki.

Hakkasin siis raha koguma. Aeglaselt ja vaevaliselt see asi küll läks, aga pikapeale selle raha ma ikka kokku sain.

Ei neid säärikuid meie linnakeses müügil olnud. „Tuleb tellida," ütles ema ja lubas mu õigesse kohta viia. Läksime kingaärri, sest selle omanik tegi vahest ka tellimistöid. Oli rikas vanapoiss, toreda lühikese nimega kas Lepp või Lapp või Lõpp või Lopp või mõni muu sarnane kombinatsioon.

„Mis värvi?" küsis ta ja tõi välja selleks mõeldud nahku, pehmeid ja karedamaid, pakse ja õhukesi, musti ja . . .

„Kui on preilikesele, siis olgu pruumid säärikud!" Just nõnda ta ütles, mitte pruunid vaid pruumid.

Valisin siis välja kõige ilusama ja pehmema pruuni ja meister võttis jalamõõtu. Tõmbasin varbad kägarasse kokku, et tuleksid ilusad ja väikesed jalanõud ning jalajälg joonistati paberile. Kui hiljem proovile läksin, tuli küll välja, et mõõt oli tsipa väike võetud, aga nahka sai siis veel siit-sealt järele lasta, nii et ta varvaste kohalt kummi ei kisuks ja pikkustlaiust oleks omajagu.

Kui ema tellimise ajal säärikute hinda küsis, oli see märksa enam, kui mul raha oli. Aga küllap kingsepp nägi, kuis mu suu ehmatusest ja kurvastusest ammuli vajus, ta küsis, palju mul siis raha on ja leppis sellegagi.

Kui tellimine valmis sai ja ma esimest korda oma pruunide säärikutega kodulinna auklikel tänavail kivilt kivile tippisin, oli tunne, et kõnnin pilvedes. Õnnelik noorusaeg, kus suureks rõõmuks nii vähest tarvis on. Ja kingsepast, nende pruunide säärikute loojast ja meistrit, sai sõber ja heategija veel mälestusiski kauaaegseks meenutamiseks.

*

Nüüd olen vahest mõelnud: „Aadam, armas abikaasa, kui sa oma naist tõesti armastad, siis võta käekõrvale oma Riin, läheme kingsepa juurde ja tellime talle veelkordselt pruumid säärikud! Sellised, nagu vanasti."

Aga ma tean, et Aadam seda ei tee. Eluilmaski ei tee, sest ta teab, et ei ole terves maailmas kingseppa, kes oskaks teha säärikuid, mis oleksid seest suured ja väljast väiksed, mille kontsa kõrgus, sääre pikkus ja ülevalt-laius oleksid alati moes, ega muutuks vanaaegseiks paari aastaga.

Ei oleks nii suurt armastustki, millega Riin omale veelkordselt endisaegsed pruumid säärikud saaks.

Nalja

Naine katsus mehes äratada unustusse jäänud kiindumust. Ta ostis musta õhukese öösärgi, pani selle selga ja läks televiisori ette istuma. Kui mees ei reageerinudki, ta küsis:

„Kas märkad midagi erilist?"

Mees võttis pilgu lääne filmilt ja lausus:

„Kas sa leinad kedagi?"

*

„Miks sa nimetad oma meest Ton'iks? Tema nimi on ju Gaston."

„Seda küll, aga me peame tänapäeval gaasiga kokku hoidma."

Abielumees tuleb liiga vara koju ja leiab naise võõra mehega voodist.

„Sa neetud näru," karjub mees raevunult võõrale, „ma lasen su maha nagu koera."

Naine võõrale: „Ära võta seda juttu tõsiselt! Ta alati lubab igaühe maha lasta, keda minuga voodist leiab. See on paljas ähvardus!"

*

Naine kirjutab mehele vanglasse:

„Kallis Eedi, meie lapsed on juba jõudnud ikka, kus nad hakkavad esitama küsimusi. Nüüd nad tahavad teada, kuhu sa peitsid pangast röövitud raha."